

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 30—	celo leto naprej . . . K 34—
pol leta 15—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 7-50	celo leto naprej K 40—
na mesec 2-50	

Vprašanjem glede inšertov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knjižna ulica št. 5, telefon št. 85.

Ljubljana vsak dan sveder izveščen do jutri in praznično.

Inšerti se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vln., dvakrat po 7 vln., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vln., parte in zahvale (enak prostor) 10 vln. Pri večjih inšercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Ne samo pisarne naročbe brez poslatih denarja se ne moremo nikakor ostri. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 28—	četrt leta 7—
pol leta 14—	na mesec 2-30

Posamszna številka velja 12 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knjižna ulica št. 5 (v L. nadst. levo), telefon št. 34

Četrti božič v vojni.

Še bridkejši je, nego so bili njegovi trije predhodniki. Ugasnile so celo lučice na skromnem božičnem drevescu, vtihihi so zvonovi, peč v sobi je mrzla, košček suhega kruha je postal kolač: v temi in bedi in pomanjkanju praznuje narod sveti večer, in angeljsko petje vlija nove bridkosti v naša srca...

Mir ljudem na zemlji! Kdaj se izpolni ta angeljski klic, kdaj se vrne zlata doba, ko bo človeštvo zopet smelo posvetiti vse svoje moči svojem blagostanju in napredku, kdaj se vrnejo med nas ljubezen, pravica in resnica? Temna in žalostna je božična noč, odgovora nam ne da. Pač se oglašajo tam na vzhodu oznanjevalci velikega miru in na naša ušesa udarjajo doneče besede, toda človeštvo ne more verjeti, da bi prihajala z vzhoda prava luč. Mir z boljševiki bi bil morda dobrodošel generacijam, za narode, za ljudstvo bi ne pomenil odrešenja. Le splošni mir more končati žalostno dobo človeškega trpljenja.

Pogoji so postavljeni. Narodi poznajo temelje, na katerih mora stoneti splošni mir, na katere je mogoče graditi novo organizacijo človeštva. Narodi vedo, česa je treba. Državniki ne vedo ali ne vedo, da je treba pošteno in jasno in brez pridržkov priznati načela brez aneksij in brez prisilne pripadnosti. Zopet bodo veselo gorele svečice na božičnem drevesu, zopet bo v topli, svetli sobi zbrana družina praznovala sveti večer, zopet bodo žarela lice naših otrok ob pogledu na sladke kolače, zopet bo naše srce zadovoljno in srečno, zopet bodo nas peli slava bogu na višavah, če nas bo ščtila ljubezen in skrb matere Jugoslavije. Pod njenim varstvom se le bomo deležni vsega, kar potrebuje naš narod, v jugoslovanski državi se le bo naš narod razvil vse svoje vrline, vse svoje duševne zmognosti in bo postal dragocen in spoštovan činitelj človeške civilizacije.

Temna in bridka je letošnja sveta noč. Malo bo veselja noči, mnogo bo solz in žalosti in tužnih spominov. Tja na bojnja polja pohitijo naše misli — podzavljani naši priručni ljubljani možje in fantje, ne sramujte se noči solze, ko Vas obdaja vsa ljubezen domovine. In Vi, mili rojaki, ki v bedi in pomanjkanju noči morda ne zagledate druge lučice,

kakor svetlo zvezdo na nebo, ki Vam bo morda plač Vaših otrok božična pesem! Tudi pri Vas je danes domovina, z nežnim materinskim pogledom in krvavečo dušo vidi Vašo bedo in prisega si, da Vas vzame prve na svoje srce. In Vas, tugajoče matere, žene, neveste, in Vas, neboljeno dečo, sirote. Svobodna domovina Vam bo pripravila srečnejše dni, radostnejše svete večere.

Svetlejši kakor kdaj bodo lučice na božičnem drevesu in ob jaslicah, toplejši bo v sobi, lepši bo kolač, srečnejši bodo mati in oče in deca, sladkejši bodo peli angelji mir ljudem na zemlji — v naši svobodni in srečni Jugoslaviji.

Božič na Goriškem.

24. decembra.

Begunski Sveti večer! Pregnani na vse strani, obhajajo danes naši begunci Sveti večer pač s trpkimi občutki, katere pa olajšuje trenutoma svetla nada povratka. Sovražnik se je umaknil tja za laške vode in gore, obilo pregnancev se je moglo že vrniti z naše in italijanske strani. Kako so veseli in zadovoljni! Treba je govoriti z njimi. Čeprav hiša nima oken in vrat, čeprav manjka kos zgradbe in so granate razorale zemljišča, vendar doma so in pod kosom svoje strehe ob borni lučici obhajajo danes Sveti večer. Zaré jim lica radosti in srca vtripljajo v občutku novega življenja. Se bodo cvetela naša polja, zoreli naši vinogradi, še bomo delali in živeli in povzdigniti hočemo svojo deželo do visokega kulturnega in gospodarskega napredka. Srečne se štejejo oni, ki so doma, in mislijo na tiste, ki danes tam zunaj v tujni trepetajoč nprajo oči proti jugu. Največje gorje uživajo jetniki po begunskih taboriščih. Tam dolbejo danes britke solze dolge zarezave v ostenila lica in smrti hodi med njimi. Toda tudi iz tih prostorov bede in trpljenja in iz drugih kotov, kjer drhte še danes begunska srca, bo neki dan odprta pot ven na svetlo sonce in tja dol proti jugu. Zvonovi so šli v vojno. Ni vselej naznanjevanja njihovih miru ljudem na zemlji, ki so dobro volje. Dobra volja še nima potrebne moči, da bi napravila konec morjenju, in ko bo goriški oratar že pridno delal, kjer bo le mogoče, bodo še grmelj topovi in bodo še padali hrabri bojovníki. Sveti večer. Nepretržne so vezi med goriško grudo in njenimi sinovi. Kako so trdne in kako vlečejo nazaj tja pod južno nebo, se občuti zlasti ob praznikih tako polnih milobe in srčne toplote kakor so Božični. Da bi le iz te milobe in toplote kmalu zazvenel klic: Mir ljudem na zemlji!

Goriški rodoljub piše: Kako je razveselila nas vest, da je naša Gori-

ška osvobodena. Dobro vemo, da tam, kjer je stala pred vojno solčna Gorica, kjer so se razprostirala plodovita naša polja, cvetoči vrtovi, urejeni vinogradi, kjer so tekale gladke lepe ceste, vabile mične vasi in trgi, tam je sedaj večnoma groblja, okopi, podzemski hodniki, rupe in jame in sredi vsega tega razdejavanja, grobovi junakov. Begunsko trpljenje in neopisna ljubezen do rodne grude pa premagujeta ves strah, ki mora človeka obiti, ko pogleda razdejani del dežele. Hitro pa se vzhudi v nas dolžnost in plemeniti občutek, da z vstrajnim delom bomo vse popravili in v krajino obnovili Goriško. Država ima velike obveznosti namram nam in zahtevamo, da jih izvrši. Nam treba slege in poguma. Ko se bomo vračali, ne smemo vzeti s seboj nikakega medsebojnega srda. Pozabimo, kar je bilo! Sicer smo že pozabili in nasprotstva je zbrisalo skupno trpljenje. Rivalnost ohranimo vsem onim, ki so z nami ravnali lepo, po človeško, in odpustiti hočemo tudi onim, ki so nam beguncem grenili vsak grizljaj s psokami in nas pehali izpod svojega krova. Na skupno delo! Z združenimi močmi bomo vstvarili novo Goriško, kjer hočemo srečno živeti sami gospodari na svoji zemlji. In kdor je prišel ob vse, ob svoje zemljišče, ob svoja poslopja, kjer je vojna izbrisala sela in domove, za te bomo dobili prostora na na drugem kraju. Dvignimo se iz bolečih občutkov krivku k jasnejemu upanju in jeklna zavest lastne moči nam bodi vodnica ob povratku!

Naši deželni poslanci so se izrekli za majniško deklaracijo. S tem je stopila vsa slovenska Goriška pod prapor majniške deklaracije, na boljše za osamosvojitve, za lastno gospodarstvo na svoji zemlji, za samoodločevanje. Pod žezlom Habsburžanov svoji na svojih tleh! Ponosno čustvo preveva goriške Slovence ob tem koraku svojih narodnih zastopnikov. To nam je veljavna napoved boljše bodočnosti.

Glasilo furianske ljudske stranke naznanja svojim beguncem, da se morajo vrniti vsi oni, ki morejo živeti, ne da bi bili v breme javne dobrodelnosti, ki morejo delati na kmetijah, zlasti pa oni, ki hočejo obdelovati svoja zemljišča, vrnitev teh se želi vsestransko. Treba le se zgledati pri pristojnem okrajnem glavarstvu. Vrniti naj bi se torej pred vsem taki, ki bodo delali in kaj pridelali. Da bi pa imeli ti živež s seboj, posebno za dalje časa, na to pa ni misliti. Zato je potrebna za Goriško-Gradiščansko velika aprovizacijska akcija, da se bo moglo vršiti potrebno prvo kmetijsko delo, kjer koli je to mogoče. Na Laškem je bil plen raznih živil in drugih potrebščin ogromen. Oglasili smo se že, da bi bilo prav, da bi se pri razdelitvi mislilo na

Primorje in pomagalo beguncem, ko se vrnejo, da bi se tako razbremenile ob- jednem druge dežele, ali kaj čujemo se- daj? Listi pišejo, da madžarski agentje nakladajo na Laškem živila in druge reči ter jih odvažajo na Ogrsko. Kaj res ni nikjer razsodni oblasti, da bi mislile na potrebno prebivalstvo, ki je vse žrtvovalo za vojno, in bi mu pomagale?!

Božič v Pragi.

(Praško pismo.)

»Pridite in pogledite — to je neverjetno.« — Nisem si mogel misliti, kaj bi bilo tako neverjetno. Toda ko sem stal na Ferdinandovi cesti in sem gledal živahno množico, sem se v resnici čudil.

»Božični trg v četrtem letu svetovne vojne.«

Cez sto let bodo prinašali te slike in se bodo čudili. Videl sem praški božični trg v prejšnjih mirnih letih. Vsak večer sem šel z Vinogradov doli v Prago, da sem gledal oživljene večerne ulice. Množica se je valila mimo bogatih izložb in trgovine so bile polne. Takrat je bilo vsega dovolj. Sluge so odnašali in odvažali nakupljene pakete na vse strani. Vse se je pripravljalo na »Ježiška«. In doma so otroci nestrno pričakovali vselega dne. Vedeli so vsaj približno, kaj jim prinese. Pogovarjali so se o tem in so delali načrte. Oni so bili od vseh najsrečnejši, kajti verovali so in nič ni motilo njihovih lepih božičnih sani.

Tudi letos so otroci najsrečnejši, ako se more o sreči govoriti v teh nesrečnih časih. Nje bo obdaroval »Ježišek« kljub vsem težkim časom. Morebiti bodo pri tem pozabili na druge ne- lepe stvari, ki jih je prinesla zima s seboj. Ni premoga, ni sladkorja, ni kruha, ni luči. Tako mladina nima toplih sob ne doma, ne v šoli. Preživeti morajo po cele dneve v kuhinji, kajti po večini se kuri samo v kuhinji. Poleg tega je težava s kavo: prej je bila lepa, bela, sladka, s »kousko« (žemljico). Zdaj je grenka, črna, čudna, slaba, s koščkom črnega kruha in navadno brez njega. Zvečer ni luči, ni mogoče čitati, učiti se, igrati se. Vse to bo pozabljeno, ko pride »Ježišek« s svojimi darovi, kajti On ima vsega do- volj. Tudi sladkorja in premoga, ampak njegova navada ni, da bi nosil take stvari — zato bo prinesel tem več igra- čin in knjig. Res, da se ne da niti eno niti drugo jesti, ampak v teh časih... Go- tovo ne bo brez kakih slaščic — ampak glavno je, da bodo druge stvari. V tem oziru je letošnji božični trg bogat: v igračah se kažejo izdelki najnovejše tehnike: vse se giblje. Električna, kino, stroji, ladje — skratka: cel svet v ži- vilih podobah. Razveseljuje je, da pre- vladuje domača obrt, ki je založila bo- žični trg z domačimi češkimi izdelki,

ki imajo svoj pristi narodni značaj in delajo otrokom veliko veselje.

Nad vse lep in veličasten pa je le- tos božični trg. Ta presega prejšnja leta po bogati izbiri in po navalu od strani občinstva. Pred knjigarnami in v knjigarnah je nastala te dni prava gneča, ki traja od jutra do večera. Iz- ložbe knjigaren kažejo toliko lepega, da vsak nehoté obstane pred njimi. Kar je v tem oziru ustvarila češka do- mača produkcija v zadnjih letih, je občudovanja vredno. Mislim, da je to vrhunec, kar nudi v tem oziru narodna kultura — svoji mladini. Tu je položen temelj vzgoje, ki ostane trden za vse življenje. Založništva so takorekoč tek- movala med seboj, da bi dala najkras- nejše knjige mladini. Ilustrirana dela za najmlajše, ki komaj razločujejo žabo od pajaca (Aleš i. dr.), za njimi bajke, pravljice, pripovedke, Robinsoni, potopisi, življenjepisni slavni domači mož, Jiraskove povesti, pesmi domačih pes- nikov s krasnimi risbami najboljših sil- karjev — vse to se sveti v izložbah in govori o narodnem bogastvu in ljubezni do mladine. Poleg tega vidimo slike, originale in reprodukcije, sama domača umetnost, ki vabi gledalca, da si z okra- sti svoj dom. Knjige so nekoliko dražje nego prejšnja leta — toda v primeri z drugimi cenami so še naj- lepše in najcenejše božično darilo. Zato tak naval, mislite. Meni se zdi, da ne samo zato. To je prirojena ljubezen do knjige, to je ljubezen do vsega, kar je naše, domače, to je ljubezen do one narodne kulture, ki je na nji postavil češki narod svojo sedanost in bodoč- nost. V tem znamenju božja zmaga! — to je bilo geslo prvih generacij in dan- es ne more biti drugače. Veliko po- zornost budi letos ilustrirana izdaja »Babice«. Izdal jo je Otto, z ilustraci- jami slikarja Kašpara. Krasno ilustrir- ana ljudska izdaja stane 12 kron. Ču- dovito lepa knjiga. Babica si je zaslu- žila, da je prišla ravno v sedanem ča- su tako lepa med svoj mladi svet. S ta- kimi izdajami se ne more izkazati vsak književni trg. Stal sem pred knjigarno: dama za damo je prihajala iz prodaj- nalne: v naročju paket knjig. In »Ba- bica« med njimi. Kaj je to 12 K dan- danes. In otroci se je ne bodo mogli nagledati. Izšla je že tretja izdaja. Ko sem gledal to bogastvo, sem mislil na našo mladino. Kdaj, kdaj? V enaki iz- daji je izšel znani Jiraskov roman: P. L. Věk. Slikar Kašpar je v teh ilustra- cijah razvil vso svojo tako priručno vabljivo umetnost. Ilustrirano delo sta- ne 75 kron (5 knjig) in bo zelo primer- no darilo za ljubitelje lepih knjig. To- rej Božič bo letos v znamenju domače knjige. Ali ni to najlepši odmev na maj- niško deklaracijo? Kar je majnik rodil, to Božič prinese.

Za starejše »otroke« bo Božič bolj žalosten. Draginja je velika. V izložbah je sicer dovolj blaga, toda cene govore samo po 300 K, 500 K, 800 K, 1000 K, 2000 K. Ne manjka kupcev — kajti tudi denarja je dovolj — ampak tisoči se

LISTEK.

Sveta noč...

Manica Komanova.

Izpod neba v sveto noč padajo snežinke, iz srca se dvigajo misli — žalostinke...

Ostra zima je objela pokrajino in neka mrtvaška tišina in praznosta je za- vladala vsepovsod. Le tupatam je za- friotala jata črnih vrnan ter se vsedala na golo drevje. V meglenem ozračju pa so se mrzle sape poigravale z red- kimi, snežnimi kosmiči, ki so leno pa- dali na zmrzla tla.

Tik za prostranim poljem, kjer se bije boj na življenje in smrt, je stala zasilna vojaška bolnišnica, ki je bila do malega že napolnjena s stokajočimi ranjenci, a vendar je sanitetno moštvo še vedno dohajalo z ranjenimi junaki ter jih spravljalo na varno.

Na priprosti postelji, ki je stala nekako v sredini bolnišnice, je ležal z zaprtimi očmi in bledega obraza, mož srednjih let. Silno dviganje prsi in votlo hroptenje je pričalo, da je možu slabo, zelo slabo.

Poleg postelje je sedel vojak z ob- vezano desnico in nepremično zrl na ležečega, ki je pravkar odprl kalne oči ter se osrli v tovariša.

»Jakob,« je šepnil komaj slišno, »ti tukaj, Jakob? Kako vendar — govori!«

Skušal se je dvigniti, a je bil pre- slab. Tovariš pa je urno vstal in se sklonil čezenj.

»Da, Peter, jaz sem tukaj, tvoj sosed in prijatelj. Glej, prijatelja sva si bila že izza mladih let, nerazdružna v boju in kar nama je gotovo ljubo obema, tudi kot ranjenca bivava sku- paj pod eno streho. Le žal, da je tvoja rana vse hujša od moje. Tebi so se drobci sovražne granate zarili v prsa, dočim je meni krogla prestrelila le des- nico. Pa jaz upam, da se bo tudi tebi obrnilo na bolje. Sicer te pa ne zapu- stim za ves svet. Dokler boš ti tukaj, ostanem tudi jaz!«

Bolniku v postelji se je zasolilo medlo oko:

»Prijatelj Jakob,« je šepnil bolest- no, »ne tolaži me s tem, česar nisi sam ne veruješ. Moj čas je odmerjen in ne bo dolgo, da bom za vedno rešen bo- lečin, ki so strašne. Trpim ko Krist na križu in slutim, da se bodo tudi nad menoj kmalu uresničile besede: Dopol- njeno je!«

Govorjenje ga je utrudilo. Zopet je zamažil in zahrpel globlje.

Preden je njegov prijatelj izbral nekaj tolažilnih besed, je oni že zopet odprl oči in šepetal iznova:

»Saj zame ni ni, zame. Ali moli mali otročiči... Šest jih je... in nji- hova dobra mati, moja žena, že pol leta

spi v grobu. Kdo bo skrbel zanje, ko...«

»Peter,« mu prestriže besede pri- jatelj, »opusti te žalostne misli! Prav lahko se zgodi, da se ozdraviš. Tvoji otroci imajo pa sedaj prav dobrega varuha. Glej, tu si dobil danes dve kartici od doma, same dobre vesti.«

»Kdo piše in kaj? Povej, povej!«

»Eno ti pošilja hčerka Mikica. Vabi te na sveti večer domov, da se boš prepričal na lastne oči, kako so vsi pridni. No, do Božiča res še ne boš okrevaj, a zato jih boš pa pozneje to- liko bolj osrečil s svojim prihodom. To drugo, pa ti piše tvoj tast. Pravi, da se je za stalno preselil k tvojim otrokom dotlej, da se vrneš ti domov. Torej, bodi miren, Peter, tvoji otroci so v dobrih rokah.«

Petru se je za hip razvedrilo smrtnobleda lice.

»To je vse lepo, ali če — če bi se le zgo — dilo...«

Iz ust mu je bruhnilo nekaj krvi in izgubil je zavest...

Jakob se ni ganil od postelje. Bri- sal je trepeču potno čelo, deval mu obkladke in storil vse, da bi nesreč- nemu prijatelju vsaj nekoliko olajšal bolečine.

Po polnoči je začel nanovo bruhati kr. Zavedel se ni več. Srce mu je utri- palo redkeje in redkeje in preden se je zaznala na nebu prva zora, je utripnilo — poslednjikrat...

Jakob je še vedno slonel poleg mrtvega tovariša. Po zagorelem licu mu je zdaj pa zdaj spozlela grenka solza, skozi tresoče ustnice pa se mu je porajal jedva slišni šepet:

»Dopolnjeno je!«

Po zemlji je zakraljevala sveta noč.

Na Petrovem domu je bilo nočjo posebno živahno. Sestero otročičev se je gnetlo okrog razsvetljenih jaslic, ki so kraljevale v kotu, prav gori pod nizkim, lesenim stropom. Dvanajstletna Mikica in dve leti mlajši bratec Bine sta, stoječ na tleh, opazovala z uprav mojsrskimi očesom, je - li vse v redu. Mlajši trije so se, da bi boljše videli, povzpeli na klop in najmlajši Dore, se je skotalil celo na starodavno vega- sto mizo.

Po hiši pa je trudnih korakov in vpognjenega života stopal gori in doli, stari dedek, oče pokojne Petrove žene. Njegov zgubani obraz je senčila neka tiha otožnost. Večkrat je postal, vzdihnil globoko ter se z žuljavo des- nico pogladil po redkih, kot sneg belih laseh.

Pristopil je k otrokom:

»Otroci, pri fari se čuje zvonjenje. Treba bo, da nekoliko pomolimo. No- čoj prihaja na zemljo božje dete, nosi- telj vseh dobrot. Predvsem ga moramo prositi za mir in pokoi vaše umrle ma- mice in za srečo ateka, ki se nahaja nočjo, bogosravedi kje...«

Očetovsko je zvenel njegov glas

in pogled, s katerim je motril nedolžne otročiče, je bil poln ljubezni.

»Oh dedek,« vzdihne Mikica, »za- trdno sem pričakovala, da bo ata za praznike prišel domov. Poslala sem mu tako lepo razglednico in...«

»Cin, cin, cin,« zazveneli na oknu in mahoma je vse tiho v sobi.

Dedek stopi k oknu in posluša.

»Cin cin, cin.«

»Joj, dedek,« vzkligne plašno Mi- cika, »morda je to spomin!«

»Ne govori tako nespametno,« jo posvari dedek. »Bodite mirni, jaz pa grem pogledat, kaj bi naj bilo. Gotovo bo kak sosed.«

»Mikica, kaj pa je to, spomin,« vpraša Bine sestrico, ko je odšel dedek.

»Kaj niti tega ne veš? Če duša umrlega človeka potrebuje molitve, pa se vrača k ljudem in jih opominja s kakim znamenjem. To je spomin veš!«

Dedek je medtem odprl hišna vrata. Na pragu je stal občinski sluga in otepal sneg s kučme in čevljev.

»Dober večer, očka! Presneto je nerodna pot ob tem vremenu. Pa kaj, občinska zadeva ne vpraša, ali si je solnce, ali gomazi sneg. Občinski sluga sem in iti moram, tako je.«

»Pa kaj se je zgodilo,« vpraša ne- strpno dedek.

»I no, pravzaprav se ne smete pre- strašiti preveč. Na županstvo je prišlo to - le pisanje — vzemite in berite — da je, hm, hm, i no, saj zvedeti itak

plazijo bledih obrazov z raztrgano obleko po ulicah in iščejo — hrane. Za te bo Božič žalosten. In za one, ki čakajo ... Kje je zanje Božič? —

Mislil sem na dom, na nas. Naša mladina ni tako srečna — toda Tiskovna družba, Nova založba, obetajo boljše čase. Začeli smo pozno, a ne prepozno. Vse pride, pride. Obhajali bomo Božič v znamenju pričakovanja. Kristus se bo rodil v krščanskem Betlehemu. Pride tudi k nam, pride. In prinese knjig in drugih lepih stvari.

In memoriam češke narodne stranke.

(Od našega praškega dopisnika.)

H V Pragi, 21. decembra.

Kakor sem vam poročal, so se zaupniki češke realistične (napredne) stranke na svojem shodu dne 16. decembra z večino glasov odločili, da se naj stranka razpusti in da se naj skupno s pripadniki drugih strank, katere naj tudi prenehajo obstajati, osnuje nova državopravna demokratska radikalna stranka. Ta misel pohaja od Mladotčevov. Sedaj so realisti izrekli trdno voljo, žrtvovati eksistenco lastne stranke koristi čeleza naroda. Vrata je sedaj na državopravni stranki, kajti nova velika politična organizacija naj obsega vse češki meščanski živeli kot ravnovesni element češke politike poleg agrarcev in socialstov.

Odločitev čeških realistov je napravila v naši javnosti globok vtisk in korak zavednih naprednih strankarjev bo prav gotovo silno vplival na nadaljnji politični razvoj na Češkem. Danes se sestane izrazovalni odbor realistične stranke, ki bo imenoval deset likovatorjev, tako, da bo stvar naglo napredovala.

Kaj je poženila realistična stranka za češko politično življenje? Brez dvoma je igrala v razvoju naših kulturnih, moralnih in političnih prilik znamenito vlogo. Čili ji je bil kulturni razvoj, humanizem in čele v drugi vrsti mandati. Vršila je svojo vlogo v prvi vrsti kot regulator in iniciator. Ustanovljena sta jo leta 1900 prof. T. G. Masaryk in urednik dr. Herben. Prvi njeni pristajali so bili narodniki Herbenovega tednika „Čas“. Od vsega začetka je realistična stranka sledila zastavi napredka, prave demokracije in humanizma. Ne le v besedah, temveč v vsem svojem delovanju. Politika, življenje, mora izvirati iz realnosti, ne iz historičnih reminiscenc. Izhajajo iz tega prepričanja se je stranka razlikovala od drugih čeških strank tudi z ozirom na češko državopravno vprašanje. Dočim so češki socialisti češko državopravo odločno negirali, in dočim so vse druge stranke stale na temelju historičnega državnega prava, so realisti izhajali s stališča, da ima češki narod prirodno pravo na svojo državo, ki ga zgodovinsko pravo le jača, ne pa ustvarja.

Realistična stranka je dala češki politiki, literaturi, znanosti, najodličnejše moške. Dr. Kramář, minister Karla dr. Körner in mnogi drugi so izšli iz realističnih vrst in stranka je vzgojila narodu čeli dve generaciji inteligencije. Imena Masaryk, Herben, Mažar in mnogih drugih najboljših čeških mož so ozko zvezana z delovanjem realistične stranke.

V svetovni vojni je stranka pretrpela vse grozote politične persekucije, več nego je javnosti znano. Njen stališče urejevali dnevniki „Čas“ je bil, dati ni pisal provokativno, leta 1915, ustanovljen. Vsek realisti, izvzemši Žide, je bil za vlado veleizdajnik in vohun in tako se je z njimi postopalo. V oktobru 1915 so aretirali celo redakcijo „Časa“, jo postavili pred sodišče in preiskava se je vršila pod nadzvom „Masaryk und Genossen“. Urednika Hajek in Dušek, oba bolana, sta bila v ječah nad 20 mesece.

morate enkrat, da je vaš zet Peter prav lepo umrl v neki bolnišnici.

Starčku so se pošibile noge. Namnil se je na zid in votlo zahropel. „Hudo je sedaj na svetu, hudo“, je zopet povzel sluga. „Danes meni, jutri tebi, tako je. Pa se kaj potolažite! Lahko nič!“

„Ti moj Bog, sedaj še to.“ je obupno stokal starec. „Ubogi otročki, ubogi črviči ... Kako naj jim to povem, kako? Toda ... izvedeti morajo. Ali nocoj ne, le nocoj še ne ...“

Zaprli je vrata in se drsajočih korakov vrnil v sobo.

„Kaj pa je bilo? Kdo je prišel?“ so hiteli vpraševati otroci vsi vprek.

„I, kaj bi naj bilo? Nič, nikogar ni.“ je ječal dedek ter si, sedaje k peči na klop, zakril z rokami blede obraz.

„Torej je bil le res spomin, jeli — te dedek.“ je modrovala iznova Miciča.

„Menda že, hm, morda bo res tako, da. Zato pa otroci, molimo zani, to se pravi, za tistega, — k — i mu, molimo za dušo, ki se je ločila od svetla.“

In pokleknil so vsi pred jaslice. Dedek je s tresočim glasom molil naprej, vnučič pa so mu pridno odgovarjali, ne sluteč, da molijo za svojega nesrečnega, pokojnega očeta ...

Zunaj pa je v snežnem gostejših kosmičih nalezaval vedno, pomešan z deževnimi kapljami, ki so kakor grenke solze padale na tužno zemljo. In zdelo se je, da joka celo nebesni svod nad strašno usodo bednih, zapuščenih sirot.

Svetla noč, o solzna noč! ...

secev. Še do danes je mnogo realistov pod policijskim nadzorom in niti amnestija ni ustvarila remedure. Vojaški, zlasti učiteljski in profesorji, so do danes „politisch verdächtig“, četudi nič drugega niso zagrešili, kakor to, da so realisti.

Ta stranka, ki je danes kakor prej morala in kulturna potenca čeških narodov, ki ima najlepše izgled v bodočnost, stranka, katere ni moglo uničiti nobeno preganjanje in zatiranje, je sedaj, ko gre za sveto stvar čeleza naroda, javno in skromno proglasila, da žrtvuje vse, celo svojo eksistenco za črtno naroda. Svesta si je lahko, da ji je narod za vse, kar je zanj storila, hvaležen, ker je, kakor malokatera druga, vršila veliko delo za ideje napredka in demokracije.

„Realna“ politika ali „Odbor za avstrijske jadranske interese na Dunaju“.

To pot se držimo tudi mi dualizma: v št. 290 smo orisali najnovejšo realno cerkveno politiko Mažarov med Slovaki, danes pa podelimo v avstrijsko državno polovico. Hočemo svojim čitateljem razgrniti sliko o delovanju „Odbora za avstrijske jadranske interese na Dunaju“. Julija meseca je bil osnovan ta odbor, ki mu je namen, čim tesneje zvežati jadranske oblasti, zlasti Trst z avstrijskim zaledjem, ali drugače povedano: osvoboditi Trst in Primorje za interese nemstva, ki se že po navadi zamenjajo z interesi „Avstrije“. Ta odbor, ki mu je načelnik princ Aleksander Thurn in Taxis, lastnik dvinskega gradu, je izdal sedaj svoj prvi referat, ki naj bo podlaga delovanju Nemcem in vladi. Izdelal ga je znani Vsememec prof. dr. Pavel Samassa, a soprorečevalce je sekretarški šef (t) in član gosposke zbornice grof Anton Pace. Referat podaja sledeči rezultat: Nasprotni italijanskemu irredentizmu se mora brezsporno postaviti državna sila (uprava). Dokler nimamo dovolj jamstva, da se bo tam delovalo v avstrijskem duhu, tako dolgo mora ostati avtonomija Trsta in Istre in tudi Pulja suspendirana. Nacionalna posebnost Furlanov se mora posebno gojiti. V solah mora biti furlanska (torej ne književna italijanska) učni jezik, nemščina pa učni predmet. Zahteve Jugoslovanskega kluba je treba istotako brezsporno odkloniti, tudi zahteva, da bi se za Stajersko, Koroško in Tirolsko uvedla narodna avtonomija. Je volji pa zahtevu nacionalnega ujedinenja vseh Slovencev. Grof Pace pretresava vprašanje narodne avtonomije na temelju poročil izkušenih upravnih uradnikov ter razlaga, kako bi nacionalne (slovenske ali italijanske) korporacije, ako bi se jim dal delokrog delničnih organov, „vrazudano“ širile svoje težnje ter ogrožale nemške manjšine na jugu, ki so z državnega stališča tako važne. Osebo avtonomijo pa je radi upravnih potežkoč nemogoče izvesti itd. — Tako referat; pa to ni referat kakšnega občurnega dunajskega duševca, ampak izdelek odbora, ki ima po svojih principih in grofih visoke zveze in ki je v njem celo en popoln sekcijski šef. Česa se imamo torej s tistimi mestni nadležni, tudi če si hrbte skrivamo pred njimi? In vendar priporočajo italijanski Susterščič kot edino realno politiko Meščanec pred „merodajnimi“ faktorji. Ne, mi nismo niti tako naivni, da bi v uspeh take politike verjeli, niti tako podli, da bi narod hotel zanemariti. Realna je dauidna edinele politika Jugoslovanskega kluba. Edino v njej je realstvo. — Zagrebški „Novine“, ki poročajo o Odboru, so deloma zaplenjene, a češki „Narodni Listi“ pripominjajo: „Nemci ne morejo zabraniti Italijanom, da bi ne eksistirali kot Italijanski narod, kot neka nova furlanska narodnost, in ravno tako ne morejo zadržati uresničenja Jugoslovanske države.“

Oporoka Fr. Palackega.

Priobčil dr. J. Jesen.

Poznam oporoke treh velikih čeških mož: to so Husova: „Pisma iz ječe“ (leta 1415.); Komenskaga: „Testament umirajočega matere“, Enote češko-bratovske (1670) in Palackega: „Zadnje besede“ (1872). Te oporoke so planje po 200 let od drugega in vendar, koliko je v njih enakega, velikega pterokega. Prva je vodila narod skozi teške verske boje svoje dobe — druga je svetila narodu v strašno temno protiformacije in tretja je imela namen pokazati narodu pot skozi politične amede sedanjosti in bodočnosti.

Ko je po začetku vojne padla težka tišina na češko zemljo in so na Moravi že pokale puške, pred katerimi so padale no, dolžne žrtve, je narod počel v svojih knjižnicah knjige svojih velikih mož. Vedel je, da pride odločilen čas. Kje bi bil mogoč sicer najti utehe za žalostno sedanjost in sil za boj poine bodočnosti? Časopisje je sicer izhajalo, a narod je vedel, da ni resnice v njem. Tako se je začela širiti med narodom oporoka Fr. Palackega. Izšla je med vojno v Pragi v zbirki „Trenutki“. Čitali so jo vsi, mnogi so jo znali na pamet. Sedaj je izšla znova v znani Ottovi „Svetovi Knjižnici“ v popolni izdaji in z lepim uvodom. V nji najdemo mnogo važnih misli tudi za nas.

Dolej smo navadno silali njegov izrek: „Ko bi Avstrije ne bilo, bi jo morali takoj ustanoviti“ (l. 1848.), toda isti mož je rekel pozneje: „Bili smo pred Avstrijo, bomo tudi po nji.“

V začetku svoje oporoke (naslov ji je „Posledni slova t. j. zadnje besede“) govori Palacki o razmerah pred 1848. leta, o boju za jezik in literaturo in o črkarskih pravdah. Že takrat so bile zaradi črk celo stranke.

„Poznam, mislim, bolj nego drugi nedolžni, etaro razvodo čehov in Slovanov, da ne postajajo svojih starejših ljudi, kadar jim ni po volji, in ne pomisliti, da je treba v vsaki skupini ljudi, ki hočejo kaj velikega dokazati, predvsem avtoritete, enotnosti in discipline. Ta nedostatek je od nekdanj vzkol in glavni znak naše večne politične nezrelosti. Drugi slovenski rodovi so zato že propadli in mi propadamo sedaj. Skoraj se me loti obup, kadarkoli imam v mislih to usodno napako svojega naroda.“

Na to popisuje P. boje l. 1848., ko je na Dunaju izšel pozni siniger Anshlusa an Deutschland. — so je začela velika agi, tvojta za Frankfurt. Palacki je bil očuno

tja posvnen. Ta so jo odločili Palackemu vas novarost, ki proti avstrijskim nara, dom in državi. Redila se je v njem silnja avstrijske države, ki je postala vodilna misel nove Avstrije.

„To (namreč agitacija za Frankfurt) me je napadilo, da sem dal svojim mislim forme v odgovoru na frankfurtske planove dne 11. aprila 1848. Ko se je odgovor po listih razširil, je vzbudil volilnansko senzacijo na Dunaju in splošno v cel državi. More se reči, da je ideja avstrijske države čele po tem odgovoru bolj jasno in živo stopila pred očli in da so moje besede temeljito pripomogle, da se je obdržala in ustanovila država, ki je v tej dobi že omaha, vala.“

Na to silašmo o intrigh Nemcev in prvem slovenskem shodu v Pragi, o Kro, mežuru in o razmerju strank v zboru.

„Došli smo imeli v polnem zboru Čehi, Moravani in Galijanci absolutno večino, smo stali v konstitucijskem odboru (proti Nemcem) v razmerju 1:3 (9 proti 21). Oni so se klonili k federalističnim planom, ti (Nemci) k centralizaciji z izjemo nekoliko Slovencev.“

Potem citamo o notranjih bojih po l. 1848., ki so končno prislili Palackega, da se je umaknil iz političnega javnega življenja. Mož, ki je napisal najkrajše „Zgodovino češkega naroda“, ki je v odločnem trenutku rešil Avstrijo, je gledal v zatilju svojega zhanstvenega dela, kako se razvijajo dogodki. O teh svojih izkušnjah je izpregovoril l. 1872. v svojih „Zadnjih besedah“. Žalibog, da se teoretično in praktično proslavlja gese naših zmagovalnih sedov „Macht geht vor Recht“ — polasča v naših dneih čim dalje bolj vodilnih grogov in preti ne le vredi Evropa zopet v barbarstvo, ampak poplavliti jo v kratkem s povodno krvi, ki je svet dosej ni videl. Toda mene niti ti Čingiskani in Tamerlani novega veka ne prepričajo o stalnem uspehu svojega peklenškega dela; propadajo bo kot delo njihovih prednikov — le prekletstvo narodov jih reši iz pozabljenosti.“

P. pozivlja vse dobre ljudi, da naj prepričijo to nesrečo z delom za prosveto, človekoljubje in svobodo. „Moram priznati na tem mestu odkrito, da sem pri svojem prvem koraku na politično polje l. 1848. začel v težko in usodno zmotu. V radosti nad nenačno svobodo sem imel več zaupanja v bodočnost, nego je bilo uместno. Glavna moja napaka je bila — pravim to brez strahu — zaupanje v razumnost in poštenost nemškega naroda. Moj zgodovinski izrek da bi morali Avstrijo ustvariti, ko bi se ne bilo — je bil izgovorjen s predpogojem in v nedvomnem zaupanju, da bo v tej zvezi svobodnih narodov v bodoče vladala pravičnost. — Kdo je mogel misliti, da bodo izobraženi Nemci govorili o konstituciji in svobodi — a izjavili vladati enih nad drugimi! Varajo se, ako mislijo, da nam narodnost ni sveta in da se zadovoljimo z odpadki z njihovih misli. Toda „Hochmut geht vor dem Fall“ — (napuh gre pred padcem) to pravijo Nemci sami in eksusijo to gotovo ob svojem času — a jaz tega časa ne dočakam.“

Jaz — žalibog — že sam izgubljam nado o trajnem obstanku avstrijske države. Ne zato, ker bi morebiti ne bila poželjna in sama po sebi nemogoča ampak zato, ker je bila Nemcem in Mažarom dana prilika, da so se polastili vlade in so v nji usta, novili svoj enostranski plemenski despotizmu, ki je v mnogejezični in v konstitucijski državi nemezel in ne more imeti dolgega obstanka. Nemci in Mažari nečejo Avstrijo drugače ko v takem despotizmu. Po njih krivdi, (kakor l. 1848.), ker hočejo raztrgati državo — je Avstrija začela žalibog daleč na ono strmo pot, ki vodi v propad.

Zaradi poštenega boja za pravice narodov, so nemški in mažarski časopisi P. strašno napadali. Palacký je mirno odgovarjal:

„Med evropejskimi narodi, kolikor jih poznam, se odlikujejo po posebni virtuoznosti — Mažari v kletvah, Nemci v posvah. Židovsko plemo emancipirano čele za naših dni — vlada zdaj med Nemci splošno, kajti javno mnenje gre ne le na Dunaju v smeri, ki jo določajo Žide. O Mažarih, drugem hegemonem plemenu o Avstriji, nimam kaj pridiati. Ta azijatski narod je v sed izredno ugodnih okoliščinah dočakal to, kar se ni posrečilo njegovim sorodnikom in prednikom Hunom in Avarom, dast so bili ti mnogo močnejši — da more namreč slaviti tisoletnico svojega bivanja na Evropskih tleh. Sedaj si je celo opomogel do prednosti in vlade v staroslavni avstrijski državi in kaže ob vsaki priliki avarske planje in skomine. Toda še se bodo Mažari nam, prav svojim usedom dolgo tako vedli, kot so začeli za naših časov, se bo izpolnila tu, di o njih preroka beseda čestitljivega letopisca. Nestorja o njihovih prednikih Obrih in jaz jim jemam za to, da po drugem ti sočutju ne bo niti enega potomca, ki bi šel mogoč in hotel slaviti njih spomin.“

Leta 1867. je potoval Palacký a prija, teljem in sbojevnikom Riegrom v Moskvo na slovenske razstavno. Naregrom je bilo, da so nasprotniki porabili to priliko za nove napade. „Rusko carstvo je vzrastlo ne na slovenskih temeljih, ampak na nekakem amalgamu mongolskih in nemških načel. Predvsem priznam, da ne le ne obžalujem, ampak blagoslovim trenutek, ko sem se odločil za pot v Petrograd in Moskvo. V čem se razlikuje slovenski duh od nemških raziskav in mongolskih razsvetelj? Slovani niso bili nikdar narod, ki je hotel druge z nasiljem podjarmiti. Glavna njih (Slov.) napaka je bila, da so preveč cenili svobodo in neobveznost, in da tako niso spoznali potrebe svoje avtoritete. Toda Slovani so bili od svojih sosedov prijetljivi, da so se stali bejviti. Brez tega bojevali v centralizaciji bi ne bila nastala mogočna ruska država. Mislim, da bo vrnitev k slovenskemu značaju, katerega prvi znak je miroljubnost, ne le v splošno korist ruskega naroda, ampak tudi vsakega človeštva. — Silaš sem in verjamem, da, ko se izpolni želje nešte, tih devijih Nemcov in Mažarov in bodo pikolhaube in nemvdi z železom in krovjo go, spodarili med nami, da ne bo dovolj močnega gospoda, ki bi mogel zadržati čustve in glava.“

Siemarek neprosto nas opraviča pred carjem kot revolucionarje in demagoge. Smo o tem dobro poučeni. Tudi v Avstriji huklja proti Slovanom na uničujoči boji. Ruski diplomati se kižub tomu z njim bratijo. Ne da se tajiti, da imajo vsi carizma trona prednost (posebno volni Sen,

skih spleth) nemške tradicije in simpatije. Šam je podana razmerje med češkim narodom in ruskim dverom. Razmerje med obema narodoma, našim in ruskim, je sedveda drugašne. Vladašljnost in grabežljivost Nemcov, ki vsek dan raste in brez srane zmanjšajo, da so poklicni vladati nad Slovani, ne more doseči nič drugega, nego da so valed nje budi in utrjuje ne samo čut voselevanski, ampak tudi mašne, bojne združenje in prijateljstvo med Rusi in Čehi. Zato z zadovoljstvom gledam v bodočnost, ki bo vedno bolj vosela, ker sem prepričan, da bo Slovan, ki bo po dolgem in krutem boju zmagal, pravičnejši in plemenitejši do drugih, nego so bili: Mengel, Mažar in Nemec.

Slovani se skušali dobiti to, kar so potrebovali za svojo prehrano, iz prirode. Nemec je šel po kralji česti. Vzeli soodu z nasiljem in si ovojiti to, kar je imel, jim ni bilo le sredstvo, da bi se prehranili in se obogatili, ampak tudi da bi dobili ju, naške slava. Saj so mogli biti premagani prijetljivi delati za zmagovalce. — Nebo slovenski narod ni gojil suženjstva in noben se ni bojeval za vlado nad drugimi narodi: toda ta prirojena ljubezen do svobode se je nad Slovani pogosto kruto maščevala, ker niso imeli smisla za glavne pogoje svoje občanske svobode in vsled to napadne ljubezni do svobode niso znali pravi častprestovolno združiti svojih sil in jih postaviti v službo svojim skupnim namenom.

Nemci mislijo, da razmerje med Nemci in Slovani ne more biti drugače nego je med klavdom in nakovalom, da torej morajo oni vladati nad Slovani. Kajti pravi se: ako nečemo, da bodo v Avstriji Slovani gospodariji — morajo vedno ostati heloti. Zato je gese: enaka pravica za vse — nemišci.

Kaj pa pomeni avtonomija in centralizacija v državi. Avtonomija pomeni samoodločba državljanov, t. j. odločujejo po lastnem spoznanju v ebi in iz sebe samih — torej: svoboda; centralizacija pa nosi s seboj odločevanje od zunaj — po tuji volji, t. j. centra, ki se mu morajo drugi ukloniti torej nesvoboda, podanstvo.

Za dokaz različne centralizacije se navadno navajajo razne fraze o vznešeni „državni misli“, ki jo je treba varovati in podpirati proti zlobnim federalistom — kakor, da bi se na državo v federalističnem programu in v oktrobrskem diplomatu dovolj mislilo. Oslabliti centralno moč je bolje toliko kot oslabiliti državo samo — in to je baje blizu veseležaje. Tako se glasi ta najgloblji razlog za — despotizem. Državna moč mora biti vsemogoča — torej proč z ustavo, proč s svobodo.

Mislil sem, da prihaja nova doba sreče za avstrijske narode, ko je bila na najvišjem mestu na Dunaju razglašena dogma o ravnopravnosti; zato takrat nsem imel večje želje, nego da bi se na novi svobodni poti razvila plemenita tekma o bojuza prosveto in blagostanje narodov.“ Zato sem napisal: ko bi Avstrije ne bilo, bi se morala v korist človeštva ustvariti. O teh baje, sedaj se je mnogo govorilo. — Kaj je moglo biti napredko človeštva bolj koristno, ko enake pravice, ki so vsemu človeštvu prirojene? Bila je to napaka, moram priznati, velika politična napaka, največja, ki se je zavedam, da sem jo zagrešil: računal sem a činiteљи, ki se pozneje niso izkazali kot činiteљи. Veroval sem v človeštvo in v ljubezen Nemcov do pravičnosti. Kdo za to dvigne prvi kamen name? Ali naj se za to še danes aramujem?

Svoboda je Nemcem od davna ugajala — posebno, ako je prišla k njim v obliki kakaga dobička, ali pa če je dišala po vlad. V novejši dobi se se eicer Nemci od Francozov naučili še toliko, da puste drugim narodom svobodo, ako pod tem ne trpi njih vladanje. Ampak Slovanom dovoliti enake pravice, enako svobodo, kot jo imajo sami — to ni nemška misel. Celo najbolj izobražen Nemec potrebuje mnogo truda, predno se odpove veri, da je usojeno njegovemu narodu gospodstvo — in Slovanom robstvo.

Strast po gospodstvu je glavni vir vsega zla, e katerim nas od ene strani obiskuje vatikanski Rimljani, z druge strani Nemci e praznimi izgovori. Zamen se eni ekilucijo na voljo božjo — ker je Kristus rekel, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta — drugi na svojo egoizemomiselnost, ki jih baje silil, da varujejo svobodo proti nam.

Toda morabiti vprašujemo: kaj nima Avstrija ustave? Ali ne velja ustava za Slovane tako, kakor za druge narode? Ali niso narodne pravice v 5 19. dovolj zajamčene? Zakaj se torej Slovani, posebno Čehi ne epirajo na ustavo? — Na to bi se dalo zelo lahko odgovoriti, ko bi te, kar si ljudje navadno predstavljajo pod ustavo — za nas tudi res eksistiralo.

Ti gospodje, ki toliko govorijo e parlametu, ustavi in svobodi, verujejo samim sebi in celo na vse glas trobijo, da so oni nam prinesli svobodo in da jim moramo biti za to hvaležni. To je zanjimivo. Dobro torej: ako smo svobodni, nečemo biti vam, svojim najhujšim nasprotnikom — vsaj prestevalno ne — samo za štafeto, in ne dame se upreči, kakor sužnji v etarem Rimu, pred vaš triumfatorski voz, da bi na ta način še poviševali vašo moč in vaš sijaj pred svetom. — Dajte nam najprej „Fair play“, dajte nam pravice, ki nam gredo po našem krivnem in denarnem davku, pokazi te, da ste človeški in pravični in akušali se bomo z vami porazumeti in živeti mirno drug poleg drugega.

Le na ta način se da v Avstriji napraviti in urediti atalen mir. Nikar ne mislite da bomo tako neprevidni, da bomo po segli po orožju, ker nas vedno od vseh strani dražijo. Tega spleh ni potreba, da bi obtožili Avstrijo postal problematičen. Vi ste to delo; namreč upravitelj države v pogubo — še davno začeli in ga nadilujete a strašnim uspehom. Vi ste podkopali moralne zakoné države in razširili korupcijo v vseh emereh in na vse strani, tako da je država sama v ebi gnila. Ali ne vidite, kako je začetna država pod vašim vodetvom? Pred 25. leti je imela še hegemonijo v Evropi — danes je vprašanje, ali naj se Avstrija še računa med velike, ker se je pod vašo komando morala postaviti pod „priateljstvo“ čestito Prusija in izgleda, kakor,

Palacký tu razvija misli o samoodločbi narodov ki stoji danes v ospredju narodnega boja avstrijskih Slovanov.

da je njen obstoj odvisen samo š od dobre volje pruske.

Res ne morem razumeti, kako je mogla Avstrija, ko bi bila imela le malo dobre volje in razuma, priti do tako brezupnih razmer. Toda, ker besede nič ne pomagajo, ne ostaja mi na koncu drugega, nego vzdihniti: Bog to popravi!

Moja zadnja beseda je srčna in vroča želja, da bi moj dragi narod na Češkem in na Moravi nikdar ne prenehal biti zvest sebi, resnici in pravici.

To so zlate besede velikega moža: voditelja, zgodovinarja in proroka naroda. To so besede oklesane in kamen narodne zgodovine. Zadnje besede velikega srca, bistrega razuma in globoke izkušnosti. To je spoved življenja: priznanje grehov in svarilo pred njimi. To je spoznanje resnice in odkritje laži. To je pregled preteklosti in pogled v bodočnost. Naravnost čudovite so prerokbe besede, ki so se že deloma uresničile pred našimi očmi. Kakor, da je P. v duhu videl to strašno svetovno vojno. P. je veroval v svoj narod, kajti vedel je, da se razvija njegovo novo življenje na naradni podlagi v smislu pravice in resnice. Kot mož, ki je v najvišjega mesta pregledal sedanjost in preteklost — je mogel govoriti o bodočnosti. — Njegova oporoka je zato postala zlata knjiga naroda, ki črpa iz nje tolažbo sile in nade v svojih najtežjih dneih. Ime P. se tudi danes mnogo imenuje, zato se nam zdi važno poznati njegove — zadnje besede.

Dopis iz Celja.

Za jugoslovansko deklaracijo iz Celja, 21. decembra.

ciljo so se v zadnjem času izrekle vse občine gornjegrajskega okraja (t. j. Gornji-grad, Ljubno, Luče, Solčava, Bočna, Novaštitfa, Rečica, Mozirje — trg in okolica, Smihel). Čujemo, da se edino občina Kokarje doslej še ni izjavila. Vendar pa je tudi izjavo te občine v najkrajšem času pričakovati. — Za deklaracijo so se nadalje v zadnjem času izrekle občine imeno v Podčetrku, Cveni; St. Ili nad Valdekom, St. Ili pod Trijankom in Mislinja v slovenjegraškem okraju; Grašovie in Vrbovje v konjškem okraju; Vurberk v pijskem okraju. — Kakor je opaziti vedno bolj, stoji slovensko ljudstvo na Spodnjem Stajerskem odločno na strani svojih zastopnikov v boju za osamosvojenje.

Za 40letno častno službo — vanje sta dobila čestne kolajne nadočeti. Jože Dobnik in Ponički ob južni železnici v Anton Petričev iz Lajcu.

Smrtni slučaj. V Pšecah pri Brežicah je umrla v 80. letu starosti gospa Ana Gerc, soproga veleposelnika in trgovca, velika dobrotnica revežev. — V Celju je dne 17. decembra umrla gospa Marija Naprudnik, stara blizu 60 let, po dolgem bolehanju ga pljučni boleznii. Pokopnica je bila v slovenskih krogih občeznana, posebno pa med slovenskim dijaštvom, katero je pri njej vedno našlo svoje zavetje. Tapetarju Cvetanoviču je umrla žena Matilda Cvetanovič v 55. letu starosti.

Odlikovani Celjan. Poročnik Karel Hočevnar 87. pešpolka je bil za izredno hrabrost v 11. soški bitki odlikovan z vojaškim zaslužnim križem III. razreda z vojno dekoracijo in meči.

Nesigurnost obkolidskega magistratskega „kobolids“. Nekdani redaktor celjske vahtare, sedaj vsemogotni Amtsvorstand na celjskem magistratu dr. Ambroschitz se še vedno ni priučil poštnega v političnem boju. Te dni je zopet napisal za vahtarco članek, o katerem ste sicer že govorili v svojem listu, pod naslovom „Razdor med avstrijskimi Jugovanji“. Da Ambroschitz Susteršičevu eljavila iz srca veseli in da pričakuje od „katoliških“ Slovencev Susteršičevega kova politiko odpora proti jugoslovanski deklaracijski politiki, kdo bi mu to zametil?

Maihni ljudje računajo z malenkostmi. Toda skrajno perfidno je, če se ta domišljavi rešitelji celjskega nemstva poslužujejo nerenskih izdrev, kakor je to storil s stavkom: „Ni pr. čisto jasno v izjavi ali želji (Jugoslovani) naslombo na kraljestvo Srbije: vsakega, ki se vidi, da računajo ravno tako kakor Čehi na podporo entente.“ Kdor pozna Ambroschitz iz prejšnjih let, vso njegovo politiko proti celjskim Slovincem, njegovo sistem demuncijanstva in boja proti slovenstvu s pomočjo poučnice dr. Hali, tudi te razlage ne bo temeljito pretrgali. Vsekakor pa je to značilno za moralno celjskega nemstva, ki ima Ambroschitz kot svojega zastopnika v Volksratu in drugih vseslovenskih organizacijah.

Vseslovensko okrožnico proti sklepu miru je soprodpisal tudi celjski Amtsvorstand dr. Ambroschitz, zastopnik celjskega nemstva v Volksratu, Südmaria, Schulvereinu itd. Tudi njemu se torej zdi, da se premalo trpimo pod silnim bremenom vojne. Ni mu še poteklo dovolj potokov krvi, ni še dovolj žalostnih posledic vojne v stotisočih rodbin, ki pokrežejo očete, brate in sinove, ni še dovolj gorja v rodbinah, ki so ostale brez roditeljev, ni še dovolj gladovanja v rodbinah s mnogimi otroci, ki pri današnjih dobrih razmerah po cele tedne nimajo kruha, ne mleka, ne masti. Kaj vse to briga dr. Ambroschitz? Njemu še ni treba trpeti pomankanja, njemu ni treba po 2-3 in več ur stati pred aprovizacijo in nazadnje prazen oditi, njemu še ni zmanjkalo masti in moka, zaradi nje se lahko vojna traja par let. Kaj njega briga bleda, izstradani obrazi, kaj ga briga uboga žena, ki od slabosti vsled preslabosti prehrane omedlevala pred aprovizacijo, kaj ga briga uboga deca, katerih stotine so si pri čakalju pred aprovizacijo našle smrti na mladi telesca? Njemu še trenutke ni zrel za sklep nemškega miru, kakor si ga želi on. On hoče, da se tisoči in tisoči mož in mladeničev ostanejo na bojišču, da se tisoči pobitih plemenov pridejo nazaj z bojišč — njemu se za mir ne mudi. Kako bi ne bilo, ko bi se spomnile naše žene, matere in neveste, ko bi se zbrali tisoči in tisoči otrok, katerih očete zuna v strelskih jarkih gledajo dan za dnem smrti v oči — in bi prišli pred dr. Ambroschitz in mu resno in odločno povedali, da je zločin nad človeštvom, se ogrevati za nadaljevanje vojne, da je brezsramno, soprodpisovati hujškanje proti miru, in da človek, ki v današnjem položaju to stori, ne spada več v človeško družbo.

In prihajal bo izkušnjavec.

In prihajal bo izkušnjavec ter govoril: „Glejte, vse to ti dam, samo da mi natisneš — Resnico. Odprem ti vse zaklade Svoje-za skritega kraljestva, samo da mi posodiš — stavce, faktorja in strojnika.“ Zgodilo se je to v beli Ljubljani, na cesti, ki drži naravnost proti Dunaju. On, ki govori običajno le z ministri, sekcijskimi šefi in z diplomati v Švici, Susteršič sam je ponizal in je, ko Pogan na opravil ničesar, sam spregovoril s lastnikom tiskarne. On, ki je dosle bil suženj tujih visokih gospodov in svojih visokih hrupeh, je takrat začutil, da je končno postal — kako banalno! — suženj tiskarskih strojev.

„Tudi jaz sem za deklaracijo,“ je dejal, ko ni izdal nobeno drugo sredstvo, a so mu skripajoči stroji budili skomine po tisku. „Tudi jaz sem proti vladam,“ se je rotal in se strahoma ozrl; kakaj vse reči okoli njega so protestirale in vpile: „Laž, laž, laž.“

Pretrganje je bilo zaman. Srdito je sedel snel ovčje podobno in vrgel bako punta v tiskarno, grozeč, da s svojimi neizprtimi zakladi omami in zaviže vse njene osebe v Svoje kraljestvo, in... „Nad Kalanom se moram masčevati,“ je rekel in to je bila edina odkrita beseda, ki jo je govoril.

Ljudje pripovedujejo zgodbo o preganjanju in pritiskanih nedolžnostih, ki pade koncem kot žrtva. Polna je pretrpeli izjemnosti: zdi se nam žal, da je ne verjamemo, da ne verjamemo v nedolžnost Tiskarne; zdi se nam, kakor da se gleda za kulisne ter videli, da se je Tiskarna vda po hladnem premisleku, potem na javni pozorici zaprčila, češ, da je poslijena.

Faktum je, da je otrok tu. „Resnica“ so ga imenovali. To je Susteršičev organ v Ljubljani. (Pravimo: v Ljubljani: zakaj na Dunaju in v Pezvi jih ima Susteršič dovolj.) Težko je prišel na dan. Zakaj o belem dnevu je za laž nerodno, se pokazati. Susteršičeva „Resnica“ je namreč laž, tudi če se tiska v slovenski tiskarni. Laž se sama uniči. Zato se mi radi nje ne bomo razburjali. Ponavljamo le, kar nam je rekel hrvaški politik („Slovenski Narod“ št. 258): „Sedaj je aktualno eno edino podrobno delo: namreč to, da postane vsakdo izmed nas v svoji duši brezpogojno Jugoslovanci. Moramo postati tako homogeni jugoslovanska enota, da ne bo v njej nobene vrzeli, kjer bi mogel sovražnik zastaviti svoj vzvod, nobenega važnejšega človeka, ki bi ga mogel porabiti za svoje namene proti nam.“

Ogrska volilna reforma.

V seji ogrskega državnega zbora dne 21. decembra je predložil minister za volilne zadeve dr. Vazsonyi načrt volilne reforme. Najvažnejše določbe načrta so te: Aktivno volilno pravico imajo ogrski državljani, ki so dopolnili 24. leto ter znajo pisati in brati, nadalje vsi, ki so bili odlikovani s hrabrostno svetinjo ali Karlovim križem, brez oziroma na starost, nadalje vsi, ki plačujejo davek najmanj 10 K, oni, ki so zadostili svoji vojni službeni dolžnosti ali aktivno služili med vojno najmanj dve leti, četudi s presledki, vsi bivši podčastniki, nadalje oni, ki so na podlagi obrtne licence izvrševali kako obrt ali so bili v kakem obratu, tudi poljedelskem, stalno nastavljeni, ter vsi leta 1914. v volilni imenik sprejeti, dokler velja pravna podlaga za njih sprejem. Volilno pravico imajo tudi vse žene, ki so prekoračile 24. leto, so ogrske državljanke, znajo pisati in brati ter so dovršile 4 razrede meščanske šole ali morejo dokazati podobno stopnjo izobrazbe, žene, katerih možje so v vojni padli ali podlegli v vojni dobljenim ranam in boleznim, če imajo iz tega zakona otroka. Žene, ki so že dve leti članice katerega znanstvenega, literarnega ali umetniškega društva. Pogoji za pasivno volilno pravico so za moške in ženske enaki ter se zahteva aktivna volilna pravica, samopravnost, dovršeno 24. leto ter znanje ogrskega jezika in govora in pisanja.

Razlogi, s katerimi vlada utemeljuje to predlogo, naglašajo dalekosežne naloge, ki jih bo imel v bodoče državni zbor. Predloga ne more preiti takoj na čisto splošno volilno pravico, sprejela pa je nekatere določbe tega sistema. Od 4/4 milijona moških nad 24 let znajo 3 milijoni pisati in brati, ustanovila pa se bodo tudi učilnice za odrasle. Napram volilnemu zakonu iz leta 1913 se bo število volilcev zvišalo za najmanj 713 odstotkov moških. Moških in žensk volilcev z madžarskim materinim jezikom bo 625 odstot, torej za 1 odstotek več, kakor po zakonu iz leta 1913. Nemških volilcev bo 125 odstot, Slovakov 97 odstot, Rumunov 91 odstot, Rusinov 12 odstot, Hrvatov 11 odstot, Srbov 14 odstot, in drugih 14 odstot. Od 260.000 volilk je 753 odstotkov volilk z madžarskim materinim jezikom. Volilcev, ki so stari nad 24 let je 29 milijona, na podlagi stare volilne pravice ostane še 170.000 volilcev, odlikovanih je 443.000 mož. Torej bo 35 milijona volilcev in 126.000 volilk.

Volilne liste se morajo vsako leto sestaviti po občinah ter je vsak, ki je dopolnil 23. leto, obvezan podati dne 10. januarja na posebni polni podatke za prejšnjo njegovo volilno pravico. Če se oddoni plega sprejem v listo, ga je obvestiti. Glasovanje v mestih se vrši tajno. Pri volitvah ne smejo biti razbočene zastave, tudi sprevidi in nastopi za zastavami so prepovedani. Volilci imajo pravo vojnjo po železnih in na parnikih do volilk. V volilnih okrajih se od 6. zvečer prejšnjega dneva do konca volitve ne smejo prodajati opojne pljake. Tudi kazenske določbe za zlorabo uradne oblasti in za vplivanje na volilce so poostre. Javni uradniki, ki nastopijo kot kandidati, dobe dopust. Končno je naznanil minister novo predlogo glede razdelitve volilnih okrožij.

Pogajanja za mir.

Brest Litovsk, 22. decembra. (Kor. urad.) Danes ob 4. popoldne so se v Brestu Litovskem na svečan način pričela mirovna pogajanja. Feldmaršal princ Leopold Bavarski je povabil prvega turškega zastopnika, Nj. Visokost Ibrahim Hakki paša, da naj kot starostni predsednik prevzame predsedstvo. Hakki paša, ki je zasedel predsedniško mesto, je otvoril pogajanja z željo, da bi ugodno potekla. Predlagal je, da naj prevzame državni tajnik dr. v. Kühlmann kot prvi predsedstvo pri pogajanjih ter je bil ta predlog z vseh strani soglasno sprejet. Državni tajnik dr. v. Kühlmann je prevzel predsedstvo ter je zbrane zastopnike nagovoril z govorom, v katerem je dal izraza želji, da bi se obnovilo stanje miru in prijateljstva med Rusijo in tu zastopanimi državami. Predvsem gre za to, da se določijo najvažnejši temelji in pogoji, na katerih bi bilo mogoče kar najhitreje obnoviti mirovne in prijateljske sosedne odnose, zlasti na kulturnem in gospodarskem polju. Pogajanja bo napolnil duh spravljive človekoljubnosti in medsebojnega spoštovanja. Na eni strani se bo pri pogajanjih ozirali na historično nastalo, na drugi strani pa se bodo morala pogajanja gibati tudi v onih novih in velikih volilnih mislih, na katerih podlago so se sestali tu zbrani. Državni tajnik dr. v. Kühlmann je končal z željo, da naj se dela hitro in uspešno nadaljujejo. V smislu predloga predsednika je bilo nato sklenjeno: Vprašanja, etikete in razvrstitve se bodo rešila po alfabetični listi zastopanih držav; v predsedovanju plenarnim sejam se vrste prvi poabščenci vseh petih držav; kot jezik za pogajanja je dopusten nemški, bolgarski, ruski, turški in francoski jezik; oficijelna poročila o sejah se skupno izdelajo. Na poziv predsednika je nato razvil prvi ruski zastopnik v daljšem govoru temelje ruskega mirovnega programa, ki se v splošnem krijejo z znanimi sklepi delavskega in vojaškega sveta in v ruskega kmetijskega zbora. Zastopniki vseh štirih zaveznikov držav so izjavili, da so pripravljeni, pričeti z razmotiranjem ruskih izjavljanj.

Dunaj, 22. decembra. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega poročajo dne 22. decembra: Današnji dan so delegacije 4 zaveznikov držav porabile za to, da se posvetijo o odgovorov, ki ga je dati na ruske predloge. Pri tem so delegati enotno določili temelje odgovora, ki se bo jutri dopolne formalizirali.

Berolin, 22. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Tekom današnjega dopoldneva je državni kancler grof Hertling sprejel poljskega ministrskega predsednika dr. Kucharzewskega ter se razgovarjal z njim o vodilnih vprašanjih, med drugim o željah poljske vlade z ozirom na mirovna pogajanja z Rusijo.

Köln, 22. decembra. Berolinski poročevalec „Köln. Zeitung“ piše: Treba je v vsi odločnosti izjaviti, da Nemčija ne misli na noben nov mirovni predlog. Nemčija in njeni zavezniki nimajo nobenega povoda, ponavljati svojo plemenito mirovno ponudbo.

Basel, 22. decembra. Lyonski „Progrès“ javlja: Ministrski predsednik je sporočil „Montagne“ v senatnem vojnem odseku, da je boljševiška vlada v Petrogradu dostavila nov predlog zaveznikom, naj se udeležijo splošnih mirovnih pogajanj.

Dunaj, 22. decembra. Zastopnik armadnega vrhovnega poveljstva pri mirovnih pogajanjih feldmaršallajtnant v. Csicseries je dosepel včeraj popoldne v Brest Litovsk.

Stockholm, 22. decembra. Trocki je v zvezi s kmečkim kongresom z dne 17. t. m. v nekem govoru izjavil: Dali smo svojim zaveznikom dva meseca časa, da se pridružijo mirovnim pogajanjem, nismo jim pa obljubili, da ne bomo sklenili separatnega miru, ker vendar ne moremo nadaljevati vojne v interesu francoske borbe in angleških imperialistov.

Varšava, 21. decembra. Ministrski predsednik Kucharzewski se je peljal nemški mirovni misli do postaje Bednary naprot, da spremi državnega sekretarja pl. Kühlmanna do Varšave. Popoldne sta odpotovala ministrski predsednik Kucharzewski in grof Rostworowski v Berolin.

Stockholm, 22. decembra. Trocki je podpisal ukaz, ki oprosta nemške in avstro - ogrske čete prisilnega dela.

Vojna proti boljševikom.

London, 22. decembra. (Kor. urad.) Reuter „Daily News“ izvedo iz Petrograda, da se je štab ruske armade na romunski fronti pridružil ukrajinski radi.

Petrograd, 21. decembra. (Kor. urad.) Listi poročajo, da so se Romuni na jugozapadni fronti pridružili Ukrajincem. General Čerbačev je bil imenovan za vrhovnega poveljnika na vsej ukrajinski fronti.

Petrograd, 19. decembra. Izredni komisar v Petrogradu je odkril protirevolucionarno zaroto kadetov. Našel je baje pisma o organizaciji za plenjenje vinskih kleti. Tudi ima baje v rokah imena kadetov, ki so razdeljevali letake s pozivom na plenitvo. Konfisciral je 10.000 proklamacij, ki naj bi pod pretvezo, da izhajajo iz krogov socialističnih delavcev, izšle ter pravilo, da delajo v Smolnem institutu nemški častniki.

London, 21. decembra. Kaljedin je zasedel po šestdnevem boju Rostov. Voditelji boljševikov so zbežali na ladje črnomoškega brodoma ter skušajo uiti na morje. Križarka „Kolhida“ pa je nasledila in artiljerijsko kozakov je preprečila, da ladje niso mogle naprej. Kaljedin je zagotovil prebivalstvu v posebni proklamaciji varstvo življenja in posesti. Kozaki bodo ostali v mestu tako dolgo, da bo Rdeča garda popolnoma razorožena in da bodo pomorski zapustili mesto. — Pri Belgorodu je prišlo do boja med boljševiki in ukrajinskimi četami. Mesto gori. — V Nahičevanu se boljševiške čete niso resno upirale, prišlo je celo do bratstva s kozaki. — Zatrjuje se, da so plemena v severni Kavkaziji v vsaj. Promet na Vladikavkaški železnici je ustavljen.

Stockholm, 22. decembra. V Rusiji je opažati močno propagando za obnovo monarhije pod dinastijo Romanov. Za carja se predlaga veliki knez Payel.

Petrograd, 21. decembra. (Kor. urad.) Včeraj je došel odgovor rade, ki pravi med drugim: Pogajanja za sporazum med rusko republiko in Ukrajino so odvisna od teh-le točk:

1. Priznanje pravic ukrajinske republike in ukrajinskega ljudstva ter popolno nevmešavanje v zadeve republike.
2. Izpolnitev zahtev po poukrajinjenju čet (premeščanju ukrajinskih čet na ukrajinsko ozemlje).
3. Rešitev finančnega vprašanja državnega zaklada.
4. Nevmešavanje sovjeta komisarjev glavnega stana in vrhovnega poveljnika v upravo ukrajinske fronte, torej romunske in jugozapadne fronte.
5. Rešitev mirovnega vprašanja z udeležbo ukrajinske rade.

Kar se tiče udeležbe na zvezni vladi, pravi vlada ukrajinske ljudske republike, da mora imeti Ukrajina z ozirom na svojo veliko važnost najmanj eno tretjino zastopnikov. Podpisana sta štabni ataman Faidrenko in podčastnik Ussine.

Stockholm, 22. decembra. Med Ljeningom in Kaljedinom je prišlo do novih pogajanj. Boljševiška armada koraka proti Kijevu. Zatrjuje se, da Francoska ukrajinsko republiko finančno podpira.

London, 21. decembra. (Kor. urad.) „Morning Post“ se je končal konflikt med boljševiki in oddelki kozakov, kadeti in vojaškimi šolami z zmago boljševikov.

„Daily Chronicle“ poroča iz Petrograda, da naznanjajo sovjeti odkritje protiboljševiške zarote.

Stockholm, 22. decembra. Ukrajinska narodna banka naznanja, da bo izdala ukrajinske bankovce. Banka je že pričela kovati svoj denar.

Amsterdam, 22. decembra. „Times“ poročajo iz Petrograda: Ukrajinska rada je po odklonitvi ultimatum boljševiške petrogradske vlade odredila mobilizacijo vseh bojnih sil nove republike in velikega kontingenta kozakov. Ojčila bo te čete še ruska armada na jugo - zapadni fronti, ki se je odločila proti boljševikom. Vsa ta vojska stoji pod poveljstvom generala Ščerbacheva. Tudi general Vrhovskij je ponudil ukrajinski vladni svojo službo. Glasom brzjojavke iz Harkova je prišlo pri Volgijsku že do bitke, v kateri so bili boljševiki poraženi. Temu nasproti pa trde boljševiki, da so pri Proskurovu dosegli uspeh. Ukrajinske čete obvladajo Odeso, ki stoji sedaj pod kijevsko vlado. Hetman uralskih kozakov je mobiliziral vse svoje čete ter jih poslal v Celjabin. Velika vojska Kirgizov, Kalmukov in Bahjarov prodira proti Ufi, kjer simpatizira mohamedansko prebivalstvo s kozaki. Astrahanski kozaki in kmetje jūgo - vzhodnega dela sarakovske gubernije so se odločili za generala Dutova. Medtem pa je rada

kljub svojemu odklonilnemu odgovoru na ultimatum boljševikov nepričakovano poskusila doseči mirno rešitev spora.

Stockholm, 22. decembra. „Večernaja Pošta“ poroča, da cernirajo boljševiške čete Kijev od treh strani. Do prvih spopadov je prišlo pri Volgijsku. Boljševiki so zasedli Proskurov, Ukrajinci obvladajo Odeso.

Petrograd, 23. decembra. (Kor. urad.) Številni državljani Zedinjenih držav so zapleteni v Kaljedinovo zaroto. Ameriški in sokrivski ruski častniki so poskusili spraviti kakih 20 avtomobilov in mnogo drugega materiala proti Dunu in dati na razpolago Kaljedinu. Del krivcev je bil aretirani.

Petrograd, 22. decembra. (Kor. urad.) Tu je bilo proglašeno obsedno stanje. Ljudi, ki plenijo, je na mestu ustreliti. — Izdan je bil ukaz, da se prenese vodstvo ruskega brodoma raznim odsekom. Brodomo poveljstvo je bilo odpravljeno in brodom je bil v bodoče imenoval „Svobodno brodomske ruske republike“. Častnike bodo nadomestili izvoljeni funkcionarji.

Basel, 22. decembra. „Secoloe“ poroča, da se en teden sem v Petrogradu zopet strelja; vojaki in mornarji plenijo. Vsak dan je več ljudi ubitih.

Kodanj, 22. decembra. Boljševiška vlada je dala aretirati bivšega vojnega ministra Savinkova in bivšega poljedelskega ministra Černova. Kadetske voditelje napače zapirajo. Pred angleškim in francoskim veleposlanstvom je prišlo do demonstracij.

London, 22. decembra. (Kor. urad.) Reuter iz Petrograda 21. t. m.: Rdeča garda se vrde ob 2. zjutraj v poslovne prostore ukrajinskega revolucionarnega štaba ter aretirale 4 navzoče člane. Ostale člane štaba, ki tvorijo edini uradni zastop rade v Petrogradu iščejo.

Bern, 21. decembra. (Kor. urad.) „Daily Mail“ poročajo iz Petrograda o novem davčnem viru Ljeningove vlade. Vsi bankovci morajo namreč dobiti do gotovega roka štampiljico vlade ljudskih komisarjev, sicer so neveljavni. Za štampiljanje bankovcev se pobira progresivni tarif 15 do 40%. Vest o tej odredbi je povzročila azijsko malih bankovcev. Menjalna pristojbina za storubelski bankovce znaša 10 rubljev. Ti storubelski bankovci ni mogoče zmenjati.

Berolin, 21. decembra. „Vossische Zeitung“ poroča iz Kodanja: Reuter poroča iz Petrograda: Trocki je odredil, da se morajo v bodoče konzuli posameznih v Rusiji zastopanih držav voliti od pripadnikov zadevnih tujih kolonij.

Berolin, 21. decembra. „Vossische Zeitung“ poroča iz Kodanja: V torek so se vršile pred francoskim veleposlanstvom ter srbskim in ruskim poslanstvom sovražne demonstracije, ker so se razširjale vesti, da so se srbske, romunske in francoske čete nedavno pod Kaljedinom pri Moskvij bojevale proti boljševikom. Demonstracije so bile naperjene zlasti proti srbskemu poslanstvu, kjer so bila razbita okna.

Stockholm, 22. decembra. (Kor. urad.) „Sozialdemokraten“ poroča: Posebni kongres ruske socialistične delavske stranke v Petrogradu je protestiral proti aretaciji članov konstituite in političnih nasprotnikov s strani boljševikov. Kongres je sklenil podčuti zapadnoevropske socialistične stranke o grozovitih boljševikov.

London, 23. decembra. (Kor. urad.) Reuter poroča iz Petrograda 22. decembra: Ljudski komisar za promet je vse železnice brzjojavno obvestil, da bodo razni odseki železničarjev sami prevzeli vodstvo. Komisar je izjavil, da so odpravljena vsa višja mesta kakor imetništva glavnih odsekov in drugo.

Boljševiki in entente.

Stockholm, 22. decembra. Glasilo petrogradske vlade „Pravda“, poroča, da je dospelo ameriško - japonsko brodomje pred Vladivostok.

Bern, 21. decembra. Kakor poročajo „Times“, so voditelji boljševikov razglasili, da ni smatrati Rusije za brezmočno proti angleškim grožnjam. Kot protisredstvo bi bilo možno združenje ruskih in turških čet v Mali Aziji in v Iraku, kar bi utegnilo stati Anglijo Perzijo in posest Mezopotanije.

Rotterdam, 21. decembra. (Kor. urad.) „Daily Telegraph“ poroča iz Petrograda: Sovjet priobčene besedilo dne 3. julija 1916 od Rusije in Japonske sklenjene in od 1. zonovala in Motona podpisane pogodbe. Obe državi se zavežeta k ofenzivni svezni protivski državi, ki bi skušala doseči na Kitajskem navdolo. Ne imenuje se nobena država, očitno pa gre za Zedinjene države. Pogodba velja do julija 1921.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. decembra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Premirje. Italijansko bojišče. Sovražni napadi na hrib Asolone in zapadne bližnje višine so se izjalovili. — Šef. gen. štaba.

Dunaj, 23. decembra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče. Premirje. Mirovna pogajanja so se pričela 22. t. m. ob 4. popoldne v Brestu Litovskem.

Italijansko bojišče. V sled neugodnih vremenskih in razglednih razmer je ostalo bojno delovanje v splošnem slabotno. Delni sovražni sunki so se ponesrečili. — Šef generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. decembra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Rupprehta. Pri West Roesebecku ter pri Queanti in pri Moeresu včasih zvišano artiljerijsko delovanje. V manjših bojih v predpolju smo vjeli več sovražnikov. — Skupina nemškega prestolonaslednika. V posebnih odsekih ob Alletti v Champagnu in na vzhodnem bregu Mose je artiljerijska in mitski ožeg v večernih urah oživel. — Skupina Albrehta Würtemberskega. Pri izvidnem sunku severovzhodno od Thanna smo vjeli več Francozov.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega. Makedonska fronta. V loku Črno med Verdunom in Dojranskim jezerom

ter v ravnini Strume se je artiljerijski ogenj včasih ojačil.

Italijanska fronta. Popoldne so napadli Italijani goro Asolone in zapadno od tam ležeče višine, toda zaman. Tudi zvečer iznova izvršeni sovražni napadi so se ponesrečili. Streljanje med Brento in Piavo je ostalo živahno. — v. L.

Berolin, 23. decembra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Rupprehta. Od Blankacrtskega jezera do Deule je trajal živahen artiljerijski ogenj do teme. Pri podvzetju, izvršenem ob železnici Roessinghe-Staden, smo vjeli 30 Angležev. Na obeh straneh Scarpe in južno od St. Quentin se je razvilo popoldne živahno streljanje. Mnogo uspešnih izvidnih bojov med Arrasom in St. Quentinom. Na obeh straneh Mose je v večernih urah artiljerijski ogenj narasel. Čez dan v mnogih odsekih zelo močno letalsko delovanje je bilo tudi v mesečnih živahno. Močno smo obložili z bombami Sheernisse, Dover in Dunkerque ter železniške naprave in municijska skladišča za angleško in francosko fronto.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega. Makedonska fronta. Bojno delovanje je ostalo slabotno.

Italijanska fronta. Sunk Italijanskih čet proti višinam zapadno od gore Asolone se je ponesrečil. — v. L.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 23. decembra. (Kor. urad.) Z bojišč ničesar novega.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Italijansko bojišče. Potem, ko je bil zavojen hrib Asolone, so poskusili Italijani, ki so se bili med tem z brezuspešnimi sunki obrnili proti hribu Pertici, kakor tudi proti nemškim četam zapadno Piave, zopet približiti si izgubljene višine. Zadnji trenotek pričeti nihovi protikozaki so se izkazali za nezadostne. Naskakajoče množice je sprejel tak ogenj, da se beže zapustile bojišče. Za njimi prišlo nekoliko oddelki so mogli vsled tega vrh Asolona izpostavljenim pozicijami se mostiču enako razširiti. Zasedovanje je šlo približno na višinski črti grebena Casa d'Anna do hriba Asolone, dočim so četuloci oddelki vzdrževali stik z umikajočim se sovražnikom. Pravo zavarovanje vzeteja prostora je izvršila nato artiljerija, ki je zadržala s svojim ognjem vsako nadaljnje bližanje sovražnika. Drugo jutro so bile Italijanske pozicije na Grappi pod težkim ognjem. Sovražnik pa je besno obstreljeval hrib Asolone. Na obeh straneh so bile pozvane sveže sile v bojno zono. Tudi v gozdnem kotu južno globeli Cesille so prihajali sveži bataljoni proti sovražniku. — Iz vojaškega razmotrivanja 22. decembra: S svežimi silami nam je skušal Italijan iztrgati močno pozicijo na hribu Asolone in Osterli del lepre. Tudi včeraj je Jurisli zamen na hitro ustvarjene obrambne črte. Italijanske armadno vodstvo se čuti prisiljeno, storiti ukrepe za opuščanje močno flankiranih pozicij na odseku Col del Orso in hriba Solarolo. Na gorski fronti med Brento in Piavo so bile pred kratkim postavljene številne francoske baterije.

Iz vojnoporočevalskega stana 22. decembra: Včeraj je bilo več Italijanskih krajevnih sunkov, tako pri Podescali in proti pozicijam, katere smo vzeli med Asolonom in Osterli del Lepre, zavrnjenih. Naše čete so srečno spravile neki top, ki je bil ostal v pokrajini Tombe med obojestranskimi pozicijami. Dalje jugovzhodno je bil vjet pri Francos.

Nemški lovci na Pontani Secci. V „Berliner Tagblatt“ piše poročevalec o težkih, napornih bojih nemških lovcev, ki so jih prestali pri ofenzivi med Piavo in Brento na gorski skupini Pontana Secca. Italijani so imeli tu izredno močno obrambno pozicijo na Zvezdnem in Pira-midnem vrhu. Po kavernah in skalnih volnah skrile strojnice in obnem pozicija sama na ozkem grebenu je skoro onemogočala napad. Kljub vsemu so nemški lovci izvedli svojo nalogo. Ob 11. popoldne so pričeli napad z višine 1222 metrov, popolnoma nekriti, po strmem pobočju navzgor od skale do skale. Mnogi ranjeni so troščili z brega v globino. Boj je bil neizporen in krvav. Z ročnimi granatami za vsako ped zemlje. Ob treh popoldne se je po nadčloveških naporih posrečilo nekatere kolonam, vznezditi se na vrhu. Nasprotnik je na teh točkah zbral svoje najboljše moči in ponovi je legel na postojanko strašen razdiralen ogenj. Ne da se povedati, kaj trpi moštvo in predvsem ranjeni in nosači. Cele dni trajalo protinapadi in položaj nadaljuje naše prodiranje. Kjer umolkne, sipajo med našo vrsto Italijanski minometi ogleno smrt. A še huiša je bila borba za Pira-midni vrh. Tu so morali napadalcu po treblu preplaziti prostor med njimi in sovražnikom. Divji protinapadi potisnilejo klanje za posest vrha. Poleg vsega pa je vsak nov dovoz skoro ravnotako naporen kakor boj sam. Municijo in živila prinašalo le ljudje, ker živali padale na ledenih potih. Bojne čete pa leže tudi ponoči v najstrožjem mrazu brez ognja v svojih postojankah.

Razpoloženje v Italiji. Preko Curia prihajajo vesti, ki poročajo o revolucionarnem gibanju v Neaplju. Vojaštvo in policija sta skoro brez moči. Vojaštvo se brati z vstači. Često se pripeti, da vojaki nočejo storiti nobenega koraka proti demonstrantom. Italijanska javnost je potrti in se boji novih dogodkov, ki utegnejo prinesiti vedno hujšo katastrofo. Če neka miroljubna poteza se vleče skozi nekatere dosedaj volnohujške liste in te dni smo čuli, da Italijani nečesto segati po pravicah Avstro - Ogrske in da hočejo pošten mir. Beseda o miru je padla tudi v parlamentu. Zavezniki imajo dosti truda in muke z Italijo, kateri pošiljajo razne potrebščine, topove, in sedaj se je pošiljal celo nekaj vojaštva, ali izdatne pomoči jej ne pošljijo, ker tega ne morejo. Umevno, da zbog tega razpoloženje v Italiji ni vsesto. Ameriška pomoč je vedno bolj daleč, a bojišča pa prihajajo med Italijanski narod same neugodne vesti, kako pada pozicija za pozicijo Italijanom tudi v sedanjem zinskem času ena za drugo počasi sicer ali po vrsti in gotovo.

Padel je na italijanski fronti angleški letalski stotnik German.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

21. decembra. Včeraj so prodirale naše čete po hribu Asolone vzhodno Breno vzhodno dalje. Po besnem spopadu s sovražniki jim je uspelo, da so zopet izrgale sovražniški velik del uspehov, ki jih je pridobil tekom dne 18. decembra. Sovražnik je zedinil jako silen ogenj na položaj, ne da bi se mu posrečilo, omajati naš odpor. Močan napadalni poskus s hriba Pertice je bil neposredno zadržan. Na asijski visoki planoti nam je dalo delovanje naših izvidnih oddelkov nekoliko vjetnikov. V dolini Camonica, vzhodno Astica, in na hribu Tomba - Montello je bil močan ogenj sovražne artiljerije živahnosti in pogostosti. Sovražne čete so bile z ugotovitvami učinkom ob stari Pavi bombardirane, dočim so ponoči naši Caporali obložili s bombami sovražne čete vzhodno doline Dobbidone.

22. decembra. V pokrajini hriba Asolone so vzdrževale naše hrabre čete živahno neugodnemu vremenu včeraj živahno bojno delovanje in dosegle še nekateri uspehi. Polj zapadno prišli sovražni protinapad je bil takoj zavrnjen. Pri Osteriji Lepre je bil sovražni oddelek, ki je poskušal v varstvu megel vdreti v naše položaje, zadržan po štirih urah in zavrnjen po živahnem ognju in pušk. Na hribu Solarolo je bil nenadni napad odbit v živahnem boju s ročnimi granatami. Na ostali fronti samo artiljerijske akcije. Na asijski visoki planoti so bile sovražne čete učinkovito obstrleževane in ustavljene sovražne baterije vzhodno mostu pri Priuli.

23. decembra. Včeraj je na vsej gozdni fronti ebojestransko delovanje izvidnih oddelkov provalilo male praske krajevnega pomena. V dolini Asce, zapadno Canove di sotto, je udri eden naših oddelkov v močno izpostavljeno postojanko sovražnika in pripeljal 22 vjetnikov in številnega orožja, kakor tudi materijala. Na Conchi deli Lagni (Posina), na hribu Val della jurgovodna Asina, v dolini Frenze, li in na južnem pobočju Sasso rosso so bile močne sovražne patrulje z izgubami zavrnjene. Zapadno Osterije Lepre je pripeljal ena naših patrulj nekaj vjetnikov in orožja. Na hribu Solarolo in v goreni dolini Colpino so bili sovražni vpadni poskusi odbiti s ljutim tobačnim ognjem. V plavski dolini je prišlo samo do artiljerijskih akcij srednje sile.

Novi vpoklici na Angleškem.

Amsterdam, 22. decembra. Angleška vlada namerava vpoklicati vse oproščence od 19. do 24. leta ter nanovo vpoklicati 18-letne. Starostna meja 41 let ostane v veljavi.

Turški zunanji minister o položaju.

Napram nekemu poročevalcu se je izrazil turški zunanji minister glede položaja, da odločitev o Jeruzalemu še dolgo ni padla. Vojaške operacije centralnih držav na mezopotamski in palestinski fronti se razvijajo sedaj ugodno. S turške strani poskušajo vse, da bi ne bilo treba Jeruzalema obstrleževati in da bi ostal Jeruzalem zunaj vojnega območja. Svetim krajem Turki na vso moč priznajo. Vse vesti o onečiščenju Svetega groba so podla laž. Turčija je bila stoletja in stoletja zadržena podjarmljenih Židov ter svojega tradicionalnega prijateljstva do Židov tudi v bodoče ne bo zatalila. Židje so bili vedno lojalni osmanski podaniki in bodo tudi v bodoče uživali v Turčiji vse pravice.

Iz francoske zbornice.

Pariz, 22. decembra. (Kor. ur.) Zbornica je sklenila, preklicati imuniteto za Calhauxa kot poslanca ter je nato sklenila to tudi glede Loustolota.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

Curih, 21. decembra. (Kor. ur.) Predsednik zbornice Marcora je izrekel obžalovanje radi napada na soc. poslanca Mediljanija, katerega so bili v nekem restavrantu napadli in pretepli s palicami, zmerjalci ga z izdajalcem domovine. Republikanec Pirolini je med drugim dožil severoameriške konzula v Florenci, da je priredil banket v proslavo padca Kobarida in turiskih avtomobilsko tovarno Fiat, ki je prepreževala med delavci agitacijo za vojno z opazko, da je vojna oslabilja. Pirolini je ostro napadal Giolittija. Giolitti je koncem svojega govora izjavil, da tudi on sodi tako, da se more zbornica kazati edino, ko stoji sovražnik v čel.

Zaupnica vladi.

Curih, 22. decembra. (Kor. ur.) Minister za prehrano Crispi je izvalil med drugim, da so Italijani vled poraza pri Kobaridu izgubili 3 milijone metrekih sto, tova 21a na ozemlju, zasadenem po sovražniku, in poldrugi milijon na operacijskih ozemljih. Dosegel je, da je nakazana moka za Italijansko armado in za Angleže v Franciji.

Zbornica je sprejela s 345 proti 50 glasovom resolucijo, ki se glasi: Zbornica odobrava izjave vlade in preha k dnevnemu redu. Zbornica je odložena do 7. februarja.

Politične vesti.

— Ponesrečen poskus. Prva številka »Resnice« priobčilo m. dr. tudi to je vprašanje na adresu poslanca vitez Pogačnika: Gospod poslanec! Znamo vam je politično delovanje fml. Krausa ob času, ko je bil načelnik generalnega štaba jugozapadne fronte. Tedaj ste v tej fronti l. s. v Ljubljani službovali tudi vi in sicer na čelu polka prostovoljnih strelcev. Iz tega mesta te pošiljati zgoraj navedenemu fml. Krausu tajna poročila. Ali ne bi hoteli pojasniti vsebino teh poročil? Za danes samo to prijazno vprašanje. Janez Nadležen. — Na to vprašanje odgovarja poslanec vitez Pogačnik: »Resnica je skregana z resnico. Nikdar nisem ne pošiljal, ne dajal fml. Krausu nobenih tajnih poročil. »Resnico« pozivam, naj jih navede. Josip vitez Pogačnik. — »Resnica« namigava seveda, da je vitez Pogačnik kot polkovnik vršil vlogo političnega ovaduha proti lastnemu narodu, se torej ravnal po naukih dr. Susteršiča, oziroma njegove julijske okrožnice. Od vsega začetka nam je bilo jasno, da gre za za-

perfidnost prvega reda, ker poznamo poslanca vitez Pogačnika kot moža, ki je bil nedostopen za grdobije Susteršičeve metode že takrat, ko je bil sedanjí voditelj kmečke stranke še splošno priznani absolutni zapovednik stranke, kateri pripada tudi vitez Pogačnik. Odgovor, ki ga je dal vitez Pogačnik »Resnici«, je točen in nedvoumen. Mi izjavljamo, da mu popolnoma verjamemo. Da si je izbral dr. Susteršič ravno vitez Pogačnika za eno prvih žrtve svoje nemoralne maščevalnosti, to je poštenjak Pogačniku le v čast.

— Poslanec dr. Ravnikar je v zadnji seji državnega zbora interpeliral domobranskega ministra v zadevi surovega postopanja z vojaštvom s strani nekega nadporočnika - računovodje pri črnovojnem polku št. 27. Dalje je interpeliral ministra za notranje zadeve v zadevi konfinacije učitelja I. Sege v Radovljici. Interpelacija zahteva, da minister imenuje dotičnega denuncijanta, da si gosp. Sege more poiskati zadoščenja.

— Interesantno reminiscenco na nekdanje boje S. L. S. proti narodno-napredni stranki objavlja »Slovenec« v polemiki z »Resnico«. Pripoveduje namreč, da je dr. Susteršič nekdanj svojim deželnozborskim klubovim tovarišem kupil in razdelil pasje biče, da mu pomagajo krotiti napredno opozicijo v deželnem zboru!

— »Nei Landestheater!« Pod tem naslovom piše »Edinost«. Ta Landestheater je — v Ljubljani, v središču Slovenije. Na to dejstvo opozarja velik inerat v včerajšnjem »Lavoratoriu«, kjer je povedano, da »najineje« in »najceneje« shajališče v Ljubljani je »Cine Centrale« v Landestheater. In to podjetje je v upravi slovenskih ljudi, ki so hle tuji — narodni! Tako razglušajo našinci v italijanski javnosti — slovenski značaj naše Ljubljane! Sedaj na naj Italijan, ki ne pozna Ljubljane, ve, da je to slovensko mesto! Potem naj se pritožujemo, če Italijani kvarijo in falzifikujejo narodni značaj našega slovenskega ozemlja s kovanjem neslovenskih krajevnih označij! Da je uprava »Cine Centrale«, če je že mislila, da ji iz afarističnih razlogov ne kaže, plašiti italijanske javnosti s slovensko označbo, rabila raje italijanski teatro provinciale, naj bi že bilo! Kajti takega ignoranta menda tudi med Italijani ni, ki bi mislil, da je Ljubljana italijansko mesto. Da pa mi sami vzdržujemo v italijanski javnosti fikcijo o preponderanci nemštva v Ljubljani, v srcu našega naroda, to je naroden greh, da se stranujemo svojega imena — to je enostavno skandal! — Landestheater se nahaja pod upravo gospoda Štefeta, oziroma mu je sedaj izročen od deželnega glavarja v našem. Popreje se je imenoval, kakor znano, »slovensko deželno gledališče«.

— Zgodovino prvega tržaškega domovinskega lista v slovenskem jeziku popisuje dr. A. Wilfan v »Edinosti« tako: Dne 2. septembra 1915. sem pri tržaškem mestnem magistratu vložil prošnjo v slovenskem jeziku, da se popravi nekateri moji osebni podatki v registrih mestnega statističnega urada in da se mi izda domovinski list v slovenskem ali vsaj tudi v slovenskem jeziku. Po osmih dneh sem prejel rešitev od 7. septembra 1915. anagr. 1/89-15: »Si restituisse dopo coletto il foglio di Sua famiglia, allegando il chiesto certificato d'incollato.« Priložen tej italijanski rešitvi slovenske prošnje je bil tudi italijanski, ne slovenski domovinski list. Proti temu sem vložil 21. septembra 1915. pri mestnem magistratu dve pritožbi, eno za c. kr. namestništvo in eno za gospoda vladnega komisarja za začasno opravljanje poslov občinske uprave. Od tega le sem 7. oktobra 1915 prejel dopis, ki je pač eden najbolj značilnih dokumentov avstrijske upravne modrosti in zato zasluži, da se tu ovekoveči: »Der I. f. Kommissär der reichsunmittelbaren Stadt Triest, am 5. Oktober 1915. 372/R K. An Herrn Dr. Josef Wilfan, Advokat, in Triest, via della Caserma 13. In Erledigung Ihrer Beschwerde gegen den Bescheid des städtischen statistischen Amtes vom 7. September 1. J. Zl. 1/89-15, wird Ihnen mitgeteilt, dass die Amtssprache der Gemeinde Triest die italienische ist, weshalb Ihrem Ansuchen um Ausstellung eines Heimatscheines auch in slovenischer Sprache nicht entsprochen werden konnte. Der Regierungskommissär der reichsunmittelbaren Stadt Triest: Kreklich-Strassoldo m. p. — Proti temu odpisu vladnega komisarja sem vložil 21. oktobra 1915. pri mestnem magistratu pritožbo za c. kr. namestništvo. Od tedaj sta pretekli več kot dve leti, tekem katerih se mi je pač opetovano obljubilo, da bo stvar kmalu rešena, a nič gtorilo. Končno, 14. tek. m. me je povabil g. asesor dr. Hofier, predstojnik statističnega urada, in mi je, ko sem se oglašil 20. tek. m., izročil moj domovinski list, sestavljen v slovenskem jeziku, razen uradnega pečata, ki je še italijanski. Gospod asesor je dodal, da se nimajo tiskovine in da se zato moram zadovoljiti s listino, pisano na stroi. — S tem bi bila stvar v glavnem rešena. Čakam še na pismeno rešitev svojih pritožb, ki se niso tikale samo jezika, v katerega naj se mi izda domovinski list, nego tudi tega, da se je moja slovenska prošnja rešila v italijanskem jeziku in

da mi je potem gosp. vladni komisar v nemškem jeziku podal pouk o talijanskem uradnem jeziku tržaške občine. Upam, ki je c. kr. namestništvo je pokazalo dobro voljo, da dočakam tudi pismene rešitve. — Ko sem tako po več ko dveh letih, na podlagi državnega temeljnega zakona o državljskih pravicah, ki ravno danes slavi svojo, po modrosti avstrijskih vlad neslavno 50letnico, dosegel od svoje domače občine domovinski list v domačem jeziku, želim, da bi še drugi Slovenci domačini zahtevali od mestnega statističnega urada domovinske liste v slovenskem jeziku, zato da se slovenščina pri našem magistratu čimprej udomači. Bodi mi dovolilo navesti iz mojih pritožb sledeče: Gotovo nima in ne sme sedanjí režim biti naperjen proti italijanski narodnosti v tržaški občini. Tržaški Slovenci tega ne želijo in ne bi v tem videli nobene resnične, še manj pa trajne koristi za svojo narodnost. Kar pa lahko zahtevamo in proti čemur se ne more pritožiti noben pravičen Italijan, je, da se upoštevanje upravičenih italijanskih narodnih interesov od strani sedanjega režima ne razteguje na ohranitev protipostavnih in krivičnih privilegijev in pozitivno kršitev enakopravnosti druge domače narodnosti. — Dr. Josip Wilfan.

— Nemci o avstrijsko - ogrski problemih. Pod naslovom »Ugodno vprašanje« piše v »Vossische Ztg.« Emil Ludwig o poljskem vprašanju in pravi, da bi rešitev v avstrijsko - poljskem znislila bila najboljša, dasi je ne more nazvati dobre. Habsburška dinastija, ki ni prišla vojne zaradi Poljske, bi razširila svojo oblast preko te zemlje, a po drugi strani bi izgubila Galicijo, to je tretjino svojega ozemlja. Manifest 5. novembra 1916. je nesrečen manifest. Pisatelj govori o gospodarski vrednosti Galicije in se kasneje bavi s pogrski nemške politike v Avstriji. Da dobe večino v avstrijskem parlamentu, hočejo izločiti iz njega Poljake. A ta večina je še vedno zelo nesigurna in če jo v resnici doseže, zelo neznatna. Čehi bi postali še odpornejši, ko bi ne čutili več slovske večine. Nič ne more zanikati, da se ni povečala notranja sila češkega naroda. Zahtevali bodo potem isto, kar so zdaj Poljaki dosegli in saj končno že zdaj zahtevajo. Sledilo so jim Ukrajinci in Jugoslovani z enakimi izjavami. Vse to so signali za federalizem. In kakor se visoko ceni ta edina rešitev avstrijskega problema, se moramo vprašati: Čemu dajati Galicijo, ko se tako vendar kasneje doseže zvezna država? Čemu pred vsem hiteti z oddeljenjem Ogrske? Z ozirom na preteklost se že naprej točno kaže historični razvoj dogodkov: mesto zedinjenega dualizma bi zahtevali Madžari oddelitev in personalno unijo. Časniki že pišejo proti Avstriji v tonu, ki ga že dolgo let ni bilo slišati. Danes zahtevajo že svojo lastno armado, jutri bodo hoteli svojega zunanjega ministra in svoje poslanke. Kdo jim more to šteti v zlo? Pa kdo sploh še izven Nemcev podpira staro avstrijsko državno misel? Morda Čehi, katerih manifesti za oddelitev vled svoje odkritosti stoji v ospredju med izjavami ostalih Slovanov? Ali Madžari, ki hočejo samo toliko skupnosti še, da si cesarja žele za svojega kralja? Ali Poljaki, ki čisto umljivo kakor njih bratje v Pruski, streme za ujedinenjem s sedaj osvobodjenimi ruskimi Poljaki? Ali Jugoslovani, katerih sen o samostojni državi, poživljen v vojni, koleba med hrvaško, slovensko in protisrbsko rešitvijo in se v sled tega zdi za zdaj nevaren? Ali Ukrajinci, ki se popolnoma upravičeno protivijo utelešenju vzhodne Galicije v državo svojih smrtnih političnih sovražnikov in se hočejo, po veri in kulturi bližji vzhodu, pridružiti milijonom svojih ruskih bratov, ki so svobodni ustvariti veliko ukrajinsko republiko? Ob koncu pravi člankar, da mora politika centralnih držav iskati tako rešitev poljskega vprašanja, da ona ne bo več sporna točka med Rusijo in centralnimi državami, nego da se reši v sporazumu z Rusijo. Na ta način je zavisna od rešitve poljskega vprašanja tudi bodočnost Avstro - Ogrske.

— Veseli pojavi. Iz Hrvaške slišimo malokaj veselega. Oficijalna politika hrvaškega sabora koleba boječe in voditelji naroda molčijo le preveč. Kaj mi narod sam, to pa postaja čim dalje jasnejše: ves narod je v taboru deklaracije. Značilno je, da imajo danes na Hrvaškem le tisti listi ugled in veljavo, ki so za politiko ujedinenja. Ustanovitev »Glasa Slovencev, Hrvatov in Srbov« je izvala povsodi na Hrvaškem prav živahen odmev in novi jugoslovanski dnevnik si bo priporil prav gotovo velik vpliv. Kako se ljudstvo povsodi obrača od listov, ki simpatizirajo s protideklaracijsko politiko, to je najbolj videti na osehke m. slučaj. V Osijeku je izhajala pred vojno »Narodna Obramba«, ki se je med vojno prekrstila v »Hrvaško Obrambo«. Ta »H. O.« je kazala v zadnjem času nekaj čudne simpatije za Stadlerjevo politiko. Posledica je bila, da je izgubila ves ugled in da se je osvajalo posebno društvo, ki bo s 1. januarjem prišlo izdati deklaracijo.

ciljsko glasilo »Jug«. To so vesela znamenja.

— Italijanski plen v rokah madžarskih prekupcev. V dunajskem parlamentu so povprašali nekateri nemški poslanci ministrskega predsednika glede ogromnih množin živil, katere so dobile naše čete na pohodu skozi Benečijo. Del teh zalog se ima baje porabiti za aprovizacijo armade, del za prebivalstvo v zaledju. Kakor pa se poroča, so se pojavili v Vidmu madžarski prekupci, ki so plen nakupovali in ga odvažali, v katero svrhu so imeli na razpolago celotne tovorne avtomobile. Tako se ni pomagalo stradalocemu prebivalstvu, ampak podpiralo se je prekupce in naviljalce cen. Neko drugo tozadevno vprašanje trdi, da nakupujejo židovski meštarji z Dunaja in z Ogrskega, opremljeni s potnimi listinami z visokih vojaških mest, zaloge in jih oddajajo v zaledje za ogromne cene.

— Socialisti kot belgijski zunanji minister. Belgijski ministrski predsednik in zunanji minister de Broqueville je kot zunanji minister odstopil. Njegov naslednik je bruseljski socialistični poslanec Huysmans.

— Amerika in aneksija. »Vossische Ztg.« poroča iz Amsterdam: V senatnem odseku za zunanje zadeve je izjavil Lansing, da ameriška vlada ni izrekla napram nobeni evropski državi dovoljenja za politiko razširjenja ozemlja v Evropi ali v kolonijah.

— Nemške aspiracije na Afriko. Berolin, 21. decembra. (Kor. urad.) Državni tajnik državnega kolonialnega urada dr. Solf je imel danes zvečer v Berolinu govor o bodočnosti Afrike. Rekel je, da obnovitev statusa quo ne more oživiti mednarodnih odnosov na kolonialnem polju. Slučajni razvoj je imel za posledico, da so imele pred vojno Anglija, Portugalska, Belgija in Francoska v Afriki velike kolonije, toda brez gospodarske in kulturne ekspanzivne sile, brez prirastka prebivalstva ali finančne zmoglosti, ki so pogoj za bodoče kolonialno delo v Afriki. Dočim je ostala Nemčija, ki je v sled prirastka na prebivalstvu in industrijalne gibčnosti navezana na kolonije, omejena na manjše, raztresene pokrajine. To neugodno razmerje se mora zravnavati, ako se hoče doseči trajen mir. Državni tajnik je odklonil samoodločevalno pravico črnege plemena ali internacionalizacijo Afrike in zahteval novo razdelitev po podanih vidikih. Urojenecem pa se mora priznati pravica lastne svrhe, ker ne smejo biti samo sredstvo, ampak lastna svrha kolonialnega delovanja. Bodoče skupno delovanje v Afriki se mora naslanjati na temelje, položene v akte glede Konga v Berolinu. Dokler pa bo vladalo dosedanje mišljenje v Angliji, ostane upanje na skupno zgradbo kolonialne bodočnosti utopija.

Za deklaracijo in za politiko jugoslovanskega kluba.

Slovenske žene in dekleta fare Borovnica se radostnim srcem pridružujemo izjavi ljubljanskih žena in deklet za majniško deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« in prosimo naše polance, naj neomajno vztrajajo v borbi za naše naravne pravice. Sledi sto podpisov.

Občinski odbor v Boštanj u ob Savi je v seji dne 16. decembra 1917 soglasno izrazil svoje popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. Izreka jim zahvalo za trud in prosi, naj ne odnehajo od majniške deklaracije. Živijo svobodna jugoslovanska država pod habsburško krono! — Županstvo Boštanj, dne 17. grudnia 1917. — J. Slapšak, župan.

Občinski odbor občine Litija je v svoji seji dne 19. decembra 1917 soglasno sklenil sledeče: V polnem obsegu se pridružuje izjavam vseh slovenskih strank in občin za državno-pravno deklaracijo Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Izreka Jugoslovanskemu klubu polno zaupanje in zahvalo. Hvaležno pozdravljamo mirovno prizadevanje papeža Benedikta XV. in cesarja Karla I. Izraža iskreno sožalje nad prerano izgubo dr. Janeza Kreka. Daruje za spomenik dr. Kreka 50 K. Prezvišenemu knezoškofu dr. Antonu Jegliču se zahvaljuje za tako odločni in jasni nastop. Odločno odklanja novostanovljeno Slovensko kmečko stranko in obsoja z ogorčenjem razdiralec Slovenske L. S.! — Županstvo v Litiji, dne 21. decembra 1917. — Oroslav Bric, župan.

Občinski odbor na Rakeku odobruje enoglasno deklaracijo »Jugoslovanskega kluba« z dne 30. maja 1917, oziroma se izreka za združenje Jugoslovancev pod starodavnim, presvitlim žezlom Habsburžanov. (Iz seje občinskega zaseda z dne 9. decembra.)

Občinski odbor v Hrenovcih je v svoji seji dne 29. novembra t. k. soglasno sklenil, da se strinja in navdušeno pozdravlja deklaracijo naših poslancev v državnem zboru, z dne 30. maja 1917, za združenje Jugoslovancev pod žezlom Habsburžanov. — Županstvo občine Hrenovci. — Župan F. Kaučič. — Bratislovce za deklaracijo. — Veležan dan za nas jugoslovanske na-

rode je 30. majnik 1917, ko so poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, podali deklaracijo za samosvojitve in združenje Jugoslovancev pod žezlom presvetle habsburške dinastije. Tej slovesni izjavi pridružuje se vsled enoglasnega sejnega sklepa z dne 19. decembra 1917 občinski zastop v Braslovcah. Edini in združeni stojimo za poslanci Jugoslovanskega kluba in se hočemo boriti za uresničenje našega velikega narodnega vzora. Pozdravljamo prizadevanje sv. Očeta in našega presvetlega vladarja Karla I. za skorajšnji mir in edinost med narodi. Ogorčeno pa obsojamo razdiralno delo nekaterih slovenskih poslancev. — Florijan Rak, župan. in 24 odbornikov.

Občinski odbor trške občine Zalec se pridružuje v polni meri deklaraciji Jugoslovanskega kluba od 30. maja 1917. v prepričanju, da je samo z združitvijo vseh v habsburški monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo mogoče doseči narodostni mir na jugu monarhije in da samo ta rešitev odgovarja narodnim pravicam in načelom, da se naj odpravi vsaka nadvlada ednega naroda nad drugim in da nobeden narod nima pravice živeti na stroške drugih narodov. Občinski odbor odobrava delo jugoslovanske delegacije za dosego tega cilja in najostreje obsoja kot izdajo na najsvetejši narodna stvari vsak poskus, motiti ali osliniti to delovanje, pri katerem imajo naši poslanci za seboj ves narod, brez oziroma na stranke.

Polnoštevilno zbrani zastop trga Mozirje je v svoji redni seji dne 21. decembra 1917 storil soglasno naslednji sklep: Deklaracija jugoslovanskih poslancev, združenih v Jugoslovanskem klubu, z dne 30. maja 1917 glede združenja vseh jugoslovanskih dežel v jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom, se je z viliarnim odobravanjem na znanje vzela in se naši poslanci pozivljajo, da zastavijo za vresničenje tega sklepa vse svoje moči. Ta sklep je čisti izvor naše narodne volje ter manifestira za obljubljeno nam pravico do narodne samoodločbe v polni preroljeni Avstriji. Iz tega povoda daroval je občinski zastop za spomenik prvobornika za naše narodne pravice dr. I. E. Kršku 50 K. — Županstvo trg Mozirje. — Župan: Ivan Veit. — Zapisnikar: Ziga Lajakov.

Občine Sv. Peter pod Sv. Gorami, Lastnič in Sedlarjevo so se dne 16. t. m. soglasno izrekle za deklaracijo z dne 30. maja t. l.

Karlobaški meščani so poslali svojemu poslancu na hrvaškem saboru M. Dosenu sledečo izjavo: Podpisani izjavljamo v imenu naše občine, da se pridružujemo izjavi hrvaških, slovenskih in srbskih zastopnikov, podani v državnem zboru 30. maja, ki so se ji pridružili tudi Starčevičanski zastopniki v saboru in glasom katere je treba z vso silo delati na to, da se na temelju narodnega načela in hrvaškega državnega prava združijo vse bratske zemlje, kjer žive Hrvati, Slovenci in Srbi, v eno, samostojno državno telo. Enodušno in enoglasno odobravamo ta cilj, ker vidimo v njem poročstvo naše boljše bodočnosti in svobode. — Karlobag, 13. decembra 1917. — Sledi podpis.

Božični pozdravi naših vojakov.

Našim ljubljencim! Zopet se nam bliža Božič, katere praznike smo doma tako veselo praznovali, toda tu ginejo kot navadni dan. Navzile temu pa se ve, solimo letošnjega božiča, saj vidimo, kako postaja slovenski narod vedno slojnejši, vedno stanovitejši! Naše telo je prikle, njeno pomorstvo življenju, v duhu pa zasledujemo vsak korak srečno veselja napredka našega naroda. Izrekanje prisrčne čestitke našim boriteljem; za vso poštvrto, valnost najprilrčnejšo zahvalo, ter trdno upamo, da jim pot ne bo nikdar prestrma temveč, da jo brez strahu nadaljujejo, do kjer ne zasije dan sreče in svobode za naš trpeči rod. Stopimo pogumno na krov! Ne bojmo se valov, ne sme nas plašiti najhujši orkan! Bodimo slojni, da si zagotovimo eobi in svojim potomcem sedaj tepta, no svobodo! Ne pustimo, da med nami ra, ste plevel, temveč iztrebimo ga. Bodimo prepričani, da zmagamo! — Prisrčno pozdravljamo vse zavedne Slovence, želeč jim veselo božične praznike ter srečno in veselo novo leto! Slovenski pomoščaki: Ivan Deželak, Petek Mart, Fr. Peternel, Fr. Kozjek, Fr. Pihon, Fr. Lercher, Izidor Floriantič, Alojz Dolenc, Leopold Blažič, Ivan Kaiser, A. Obrnel. — Veselo Božične praznike in zadovoljstva polno novo leto želimo vsem čitateljem lista in vsem ljubljanskim gospodam Slovinci, ki pas je vojna usoda sarsla daleč tu na sever med brate Poljake. Do svidenja v Ljubljani! Kovac Jakob, narednik; Cesar Franjo, četovodja, Domžale; Lemunt Valentin, desetnik; Sinkovec Albin, desetnik, Vič pri Ljubljani; Oegnar Janko, Kranj. — S severnega bojišča pošiljamo mi Jugoslovanski pešpolka 97. iskrene pozdrave, ter voščimo veselo božične praznike in srečno novo leto 1918. vsem čitateljem »Slov. Naroda«. Četovodja Ribarič France; Purič Franc iz Krass; Grmek Alojz iz Kobilič glave; Furjan Karol iz Gorice; Fruhar Janko od Bužeta; Kompare Jožef, Vipava; Božič Blaž, Sloma; Mozard Lorenc iz Semčica; Gee Dominik iz Krass; Gely Alojz iz Kobilič; Stane Janko iz Vipave. — Is bukovinskih strelskih jarkov, vam pošiljamo slovenski fantje, ki se nahajamo že četrte božične praznike na fronti, najlepše pozdrave in iskrene voščila za novo leto. Četovodja Boštjančič Anton; korporal Furjan Jožef iz Kuma; Saksida Peter iz Dornberga;

Ivan N. Pavlin; Jogan iz Ribnega, vodil 1. stotnije 17. pešpolka. — Vsem bralcem "Slov. Naroda" pošiljam v imenu slovenskih poljskih orožnikov v črni gori in Albanijski iskrene božične pozdrave France Otrin, Peč (Ipek) v Črni gori. — Vsem slovenskim prvo, borilem in prvoborilem na naše narodno ujedinjenje prav vsebo božične praznike in srečno novo leto v svoji, bodni naši bodočnosti želi osamelci Slovenec na Ruskem Poljskem Ivan Rudolf. — Vsem slovenskim dekletom fantom, slovenskim ženam in moškim želijo srečni božič napredni notranjski fantje topničarji od 28. topniške divizije 2. oddelka. Franc Kruh iz Zagorja na Pivki; Alojz Milavec iz Strumice pri Postojni; Anton Šabec iz Ponje pri St. Petru na Pivki; Jožef Lipovec, Babno polje pri Raketu; Pereviz Andrej iz Seise pri Prestranku. — Nahajajo se ob Pivki v Italiji želimo vsem narodnikom našega enjenega lista, in znanem vsebo božične praznike in srečno novo leto 1918! Vladan Medvedek, c. in hr. računski podčastnik. — Vsem čitateljem, čitateljicam ter vsem vrlim Slovencem želim vsebo božične praznike in srečno novo leto iz daljnega laškega bojnega osenja podčastnik pešpolka št. 87. Vladan Medvedek, c. in hr. računski podčastnik 1. razreda; Pulko Herman, četovodja; Davorin Jošt, desetnik. — Božične pozdrave v bojnega polja pošilja četovodja Franc Ribarič, Rudolf Komel, Tonki Ludovik iz Breginja, Gec Dominik, Purš Franc s Krassa, Milčetič Petar, Bolko; Franc Šrebot, Alojz Dujanič, Benjamin Gržak Mirko, Zelenič Ivan. — Vsebo božične praznike in srečno novo leto v vojski vojske slovenski fantje pri oddelku ročnih strojnih pušk v zasedeni Romuniji; četovodja Jakob Božič, Vojsko, Idrija; desetnik Janko Planinšek, Puška, Rudolfovo; poddesetnik Ladislav Jamnik, Podreča - Kranj; strelci Josip Čuden, Dragomer - Ljubljana; Nino Mehar, Planina-Rakek in Ludvik Kofer, Studence - Ljubljana. In ob enem si želimo biti o Veliki noči biti doma v naši domovini. — Srečne pozdrave in vojske za božič in novo leto pošiljamo vsem goriskim beguncem, begunkam in begunkam, primorski fantje, ki obhajajo te četrte božične praznike na bojnem polju; Desetnik Plesnik Franc, Voglarji pri Gorici; des. Pipan Franc, Sve. to pri Komnu; Močetič Viridij iz Dolenje Vrtolje na Hribu pri Gorici. — Vsem znanem in prijateljem želimo vsebo božične praznike in srečno novo leto v smislu naše majniške deklaracije udani slovenski avtomobilisti; Iv. Jeran, računski podčastnik. — Božične pozdrave in vojske pričetek prihodnjega novega leta, ki naj prinese svetlo mir, kiječo s sneženih Karpatov. Narodnik Jaketič A., Materija; desetnik Fabjančič, Poljane; desetnik Segulin Franc, Slivje; Renko Jakob, Slivje; Kocjančič Jožef, Markovščina; Do. dič Jožef Obrov, Valenčič Jožef, Brestovo brdo; Godina Jožef, Slope; Erzenović Janec, Dobrova; Baša Janec, Jasen; Sostič Anton, Kozina; Geržina, Mirska Bistrica; brata Leopold in Janec Gerdočič, Škeden, Bčina; Štemberger Franc, Verbiča. — Podpisani vojske vsebo božične praznike vsem zavednim Slovencem in Slovanom iz slovenskih dežel. Smo iz ljubljanske četice gorških strelcev Slovenec, ev, vržena v skrajni kot države. Životarimo med snežniki Tirolske; Podd. Hribar Franc, enoletnik podd. Kessler Franc, enoletnik Boštjančič Alb., Pon Ivo, Zurlini Maks, Aplene Rihard, strelci Stanovnik Joško, Demšar Ivan, Turk Franc. — Najlepše božične pozdrave sporočamo iz gorate Tirolske dekletom, ženam in vsem slovenskim prijateljem. Naj nas vse objema misel, da moramo doseči lepo bodočnost. Lavriša Jože, Vič pri Ljubljani; Poljehs Miha, Križe pri Trzinu; Radovan Anton, Trebeline na Dolenjskem; Praprotnik Janec, desetnik, Kover pri Trzinu; Puš Ljovro, desetnik, Rudolfovo. — Vsebo božične praznike in srečno novo leto želimo vsem prijateljem in znanem in čitateljem "Slov. Naroda", posebno pa vsem našim slovenskim dekletom, da bi jih lepše obhajale, kakor pa mi tukaj v visokih tirolskih planinah. Jos. Rožanc iz Martinjaka pri Raketu; Ivan Plos iz Vrhne pri Ložu; Mar. Ploj od Sv. Lenarta pri Mariboru; Jakob Brežič iz Postojne; Viktor Gorenak iz Sv. Lovrenca pri Mariboru. — Jugoslovanski mornarji s Nj. Vel. lajdje "Arpač", pošiljajo vsem znanem in rodoljubom srečna božična vojske ter jim kiječo na mnoga leta in pridno naprej za našo stvar. Joža Rebek. — Zdrave in vsebo božične praznike želijo vam čitateljem in čitateljicam "Slov. Naroda" na pridobljenem benečanskem osenju se nahajajoči slovenski topničarji gor.škega polka št. 28. četovodja Jožef Cvrtko, Ljubljana; četovodja Jožef Kukovec, Vreče - Ptuj; pdm. Ivan Jekab, Senožeče, Kranjsko; pdm. S. Jakob Kebeč, Bukovica 88, Ptuj; Ivan Korun, Gomilsko, Celje; Anton Nemec, Sv. Andraž v Slov. gorah; Jožef Volič, Škoflje, Vipava; Ivan Kerbec, Ročlet; Jožef Ivančič, Kropnik, Istra; Edmund Keržičnik, Kostanjevica, Dolenjsko. — Vsebo božične praznike želimo vsem slovenskim topničarjem. Korporal Franc Vanovšek, St. Janž pri Velenju; Baže Anton, Dol. Logatec; Stefan Mrak, Begurje pri Cerkljici; Gaspar Kranj, Ljubno pri Celju; Baže Jernej, Col nad Vipavo; Kolman Janec, Podkraj nad Vipavo; Škapin Jožef, Veliko polje pri Vipavi; Ludvik Štrekar, Trebnje; Anton Teršovec, St. Nj pri Mariboru; Katrin Avgust, Ajdovščina; Friderik Trošt, Budanje pri Vipavi; Krapež Jožef, Otlica nad Ajdovščino; Pevce Miha, Šmarje pri Jelšah; Franc Zorec, Ljutomer. — Pošiljamo pozdrave iz bolnišnice in želimo vsebo božične praznike. Hrovat Fr. iz Sepece pri Boveu; četovodja Kocjančič Anton iz četanske čupnje; korporal Ivan Sinčič iz Trsta. Velj se pri mladih letih in se čez 14 mesecev v bolnišnici. Dunaj XVIII. Vereins - Reserve - Spital Nr. 4. Zimmer Nr. 20. Klettenhofgasse 2. — Z ljubljanske bojske pošiljamo božične pozdrave vsem slovenskim fantom in dekletom in tudi čitateljem "Slov. Naroda". Desetnik Avgust Fuks, Metlika; Černetič Jožef, Bojanja vas; Vrančič Anton, Rozalnice pri Metliki; Anton Prosenik, Suhor pri Metliki. — Vsem slov. fantom in dekletom pošiljajo v bojnega polja najboljše božične pozdrave: Umek Franc,

Jorja Milčič, Jordan Matija, Linder Dominik. Vsi domače 28. havbniške baterije. — Vsebo božične praznike, ter srečno novo leto, kiječo in Malijanskega vjetništva, vsem zavednim Slovencem. Mervic Pavel, Matlec Mihael, Prolih Ivan, Likar Ignac, Poljanšek Ivan, Milov Franc, Mihevc Anton, Setjak Tomaž, Leopold Turšič, Andrej Devjak, Karel Zupan, Krmar Martin, Race Franc, Blaznik Anton. — Slovenski fantje in mošje, slušajo pri rezervnem bosovnem oddelku št. 44 pošiljajo v mrtvih poljan Galicije, zdrave vsem dekletom in ženam s mrtvimi vojskoma za božične praznike. Poddesetnik Andrej Dobrina, Bistolsko, Stajersko; Andrej Zendar, Domale; Ivan Napast, Vije, arje; Mihael Sever, Brovce; Ivan Vasle, Zg. Ponikva, Stajersko; Jakob Matoš, So. stro; Franc Jakob, Zg. Kašelj pri D. m. v Polju; Janec Zadnikar, Dobrova; Anton Rožmanec, Vrhnik; Franc Sokalj, Joško Pust, Mirna peč; Josip Pistrč, Znoj Janec, Planina, Stajersko; Gasper Križnik, Motnik.

Vesti iz primorskih dežel.

Imenovanja pri finančni prokuraturi. Pristavi primorske finančne prokurature dr. Ivan Knittel, dr. Karel Czermak pl. Schenfeld, dr. Bruno Novelli in dr. Gvidon Gustin so imenovani za tajnike.

Promocija. Ivan Grusovin iz Gorice, rezervni nadporočnik, je promoviral v Gradcu doktorjem prava.

Osnrednji odbor za vrnitev beguncem in obnovu Primorja na Dunaju, L. Bankgasse 2 naznanja: Prevz. knez nadškof gorški dr. Frančišek B. Sedej je naznanil s dopisom dne 13. decembra, da s veseljem pozdravlja ustanovitev toli potrebnega in koristnega odbora za begunce... ter dovolil, da ga izvolimo za častnega predsednika. Osnrednji odbor je v svoji seji dne 19. decembra soglasno potrdil že z vsega početka nameravano izvolitev častnim predsednikom. Ta formalna izvolitev se je zakasnila vsled tega, ker je prevzvišeni knez nadškof bil med tem časom v Gorici in je prejel naš dopis šele ob povratku v Zatično. Tako ima naš osrednji odbor dva častna predsednika na Dunaju in oba višja dušna pastirja v ozemlju, za katero je vse naše delo namenjeno. Ako ne bo zadržka na železnici, pride v nedeljo v Gorico vsem znani zastopnik našega Osnrednjega odbora. Ostane tam tudi v ponedeljek. Tisti gospodje župani iz okolice, občinski tajniki in drugi rodoljubi, ki se zanimajo za begunce in za obnovo dežele, so vljudo naprošeni, da bi to priliko porabili in prišli na pogovor o teh prevzvišanih vprašanjih. Sestanke v gostilni pri zlatem angelju. — Dalje prosimo, da nam zdaj niko več ne pošilja seznamov svoje škode, inventarjev itd. Vse to naj sicer vsako skrbno sestavi in naj si ohrani za poznejšo priliko, ko bo pravi čas, da predloži na pristojno mesto, kadar bodo pozivljali uradni razglasi in bodo opozarjali naši časopisi.

Županstvo občine St. Peter pri Gorici tačasno v Tacnu pri Ljubljani, prosti občinarje, rojene v letnikih 1872. do 1867., da mu takoj naznanijo sledenče podatke glede svoje vojaške službe: rojstno leto, rojstni kraj, in kdaj so bili pri prebiranju, ali so potrjeni k službi v redni vojski ali k deželni brambli, ali so potrjeni kot sposobni k službi z orožjem ali brez orožja, kateremu polku, bataljonu, stotnji so pridržani, kako šaržo imajo in kje se sedaj nahajajo; obenem naj povedo tudi svoj stan (kmet, rokodelc, dninar), katerega so opravljali na domu. Kakor hitro dobi županstvo te podatke, vložijo prošnjo na merodajne oblasti, da bi se jim dovolili daljši dopusti za obdelovanje polja in obnove njihovih domov in gospodarstev. Tem potom želi vsem občinarjem, vojakom na fronti in v zaledju, vsebo božične praznike in srečno novo leto 1918, želeč, da bi se v tem letu vsi vrnili v domačo občino. — Franc Černic, župan.

Primorske pošte. Z dnem 27. decembra 1917 se zopet odprejo poštne uradi: Ozle, Pieris, Ajello in Visco za sedaj samo za pisemskopostni promet vseh službeno in zasebno reklamacijsko.

Železnica Split - Sinj v Dalmaciji najbrže ustavi svoj obrat. To bi bil velik udarec za dalmatinsko Zagoro.

V Splitu so neznanu tatovi okradli mesarja A. Mrduljaša. Vzele so mu 6000 kron denarja in suhega mesa v vrednosti 2000 K.

Porotna sodnja v Dalmaciji. Redno zasedanje porote v Dubrovniku za prihodnje leto je določeno na dneve 5. februarja, 13. maja, 28. avgusta in 12. novembra.

Reka brez zvonov. Z Reke so odpeljali dne 21. zadnje zvonove za vojne svrhe, tako da je Reka sedaj brez zvonov. Isto se je zgodilo na Trsatu.

VII. vojno posojilo.

— Pri Ljubljanski kreditni banki je subskribiralo do 20. t. m. 1106 strank 8.834.500 K VII. avstrijskega vojnega posojila. Med drugimi so nadalje podpisali: Mezna hranilnica, Radovljica, za stranke nadaljnjih 538.300 K. Ludovik Poljak, to. varnar, Trst 10.000 K. P. Majdič, Jarše, Mengeš 10.000 K. Hranilnica in posojilnica, Gorenja vas pri Škofji Loki 3200 K. Andrej Mikšič, župnik v Grinčah (Istra) 4000 K. Mezna hranilnica, Kamnik, za svoje stranke in sicer: Marjeta Golob 1000 K; Katarija Škofic 1000 K; Marjeta Lukan 1000 K; Franca Tičar 1000 K; Marjota Sirc 1000 K. Okrajna hranilnica in posojilnica, Škofja Loka, nadaljnjih 2300 K ter za Antona Kršičnika, posestnika v Bukovem vrbu 4000 kron. Fani urad, St. Jernej, Dolenjsko, nadaljnjih 6000 K. Občinski urad, Kolovrat p. Metlika - Ljubla 1000 K. Ivan Bahinje, posestnik, Medvode 1000 K. Josip Winter, a.

tr. gimnazijski rovatelj, t. a. a. in tr. nadporočnik, vojna polka 849 1000 K. Kneška posojilnica, St. Rupert, Dolenjsko 2500 K. Pri podružnici v Celovcu nadalje: Jurij Rožanc, Strašile 1000 K. Jos. Ravnik, Tuce 1000 K. Janec Adrianski 1000 K. Val. Schittelpoth, župnik, Mostič 1000 K. Janec Turk, Pibek 1000 K. Lorenc Drug. Orneška gora 1000 K. Janek Arjak, župnik, Kotmarjavo 4200 K. Gregor Blaupfeler, prost. Tinjo 2000 K. Hranilnica in posojilnica, Borovlje, nadaljnjih 5000 K. Magdalena Winer, Podcinjavo 2000 K. Lenart Črečnik, Lorenzenberg 10.000 K. Marija Črečnik, Lorenzenberg 1000 K. Helena Zupan, Dolčava 500 K. Janec Rannig, Tuce 1000 kron. Anton Aleško, Ponikva 1000 K. Zastopstvo "Rinnone Adriatica", Celovce 5000 K. Karl Miklin, Ponikva 400 K. Janec Igrec, Podkraj 200 K. Alojzja Igrec, Podkraj 80 K. Martin Čarf, Gornjela vas 300 kron. Ana Cepic, Kokje 1000 K. Franc Topič, Kokje 1000 K. Marija Pšenčnik, Strojna 2000 K. Jožef Sekala, Strojna 1000 K. Valentin Šapek, Strojna 1000 K. Stefan Buchwald, Suhil vrh 2000 K. Tomaž Šipek, St. Danijel 1000 K. Viktor Kramolj, St. Danijel 1000 K. Martin Drug, St. Danijel 1000 K. Stefan Kramolj, St. Danijel 1000 kron. Pri podružnici v Celju nadalje: Josip Jošt, veleposesnik, Lepovce 1000 K. Jernej Verkele, župnik, St. Vid pri Planini 5000 kron. Josip Špan, Dobropolje 10.000 K. Jožef Pavline, Loka 4000 K. Marija Pavline, Loka 2000 K. Helena Kožuh, Pristava 2000 kron. Pri podružnici Gorica (t. a. Ljubljana) nadalje: Marija Vidrih, Erzelj 5000 K. Janec Petrik, Gradšče pri Vipavi 1000 K. Jožef Hrib, St. Vid pri Vipavi, potom P. pojilnice na Slapu pri Vipavi 10.000 K. — Ker je g. c. kr. finančni minister dovolil, da se smejo že nadaje do preklica sprejemati zakasnele prijave na VII. avstrijsko vojno posojilo, se opozarja po t. l. interesi, da izvolijo event. prizgajive poslati obojestrano subskripcijemu mestu Ljubljanski kreditni banki in Ljubljani oziroma njenim podružnicam v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. a. v Ljubljani) in Celju.

— Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani so nadalje podpisali VII. vojnega posojila: Denarni zavod na Kranjskem 200.000 K; Zavarovalnica v Ljubljani 200.000 K; Denarni zavod v Ljubljani 10.000 K; župni urad Vodice 17.000 K; občina Moravce 10.000 K; občina Sv. Mihael 10.000 K; občina Rače pri Zidanem mostu 9000 K; občina Selca 10.000 K; občina Hrenovce 12.000 K; občina Smihel - Stojice 10.000 K; rodnina Stefancova 10.000 kron; občina D. m. v Polju 3000 K; občina Postojna 20.000 K; nemovan v Ljubljani 6000 K; Luka Ottoničar 10.000 K; Ivan Šojer 4000 K; Jožef Novak 4000 K; Leopold Čehovin 3000 K; Alojz Čehovin 4000 K; Peter Mislej 1000 K; Miha Štrle 1000 K; občina St. Vid pri Vipavi 5000 K; občina Cerklje 5000 K; občina Mirna 6100 kron; Janec Smrkolj 1000 K; občina Lučarje 1000 K; župni urad na Pšati 2000 K; Frančiška Počkar 2000 K; Magdalena K. pajne 1000 K; Anton Mikš 1000 K; Ljudmila Orehek 2000 K; Martin Zupan 3000 kron; občina Loka 1000 K; Martin Oman 1000 K; Marija Miklavčič 1000 K; Kati Gabernik 2000 K; Marija Mohorčič nadaljnjih 4000 K; občina Vrblje 1000 K; Matevž Obiak 1000 K; občina Sv. Križ 10.000 K; Oskrhništvo mestnega premoženja v Postojni 5000 K; Franca Karpe 2000 K; Vincent Veber 1000 K; Josip Olup 1000 K; Franca Keber 1000 K; občina Zagorje ob Savi 1000 K; občina Vič 3000 K; Marija Bahovec 1000 K; Jožef Rozman 1000 K; Helena Rozman 1000 K; Terezija Bahovec 1000 K; Valentin Vozel 1000 K; Ivana Lavrin 1000 K; Ivana Šestlar 1000 K; Jožef Šestlar 1000 K; Frančiška Šestlar 1000 K; Ivan Zakotnik 1000 K; Janec Begar 1000 kron; Franca Jankar 2000 K; Anton Pečih 1000 K; Justin Matevž 2000 K; Ana Kožman 6000 K; Anton Lapajne 1000 K; župni urad Cemsčnik nadaljnjih 1000 K; Alojzja Veber 2000 K; župni urad Kolovrat 3000 K; Janec Trontelj 1000 K; Anton Čebulj 1000 K; Ignacij Hrovat 1000 K; Janko Dežman 1000 K; dva subskribenta iz Knežke 6000 K; Marija Lavtjar 2000 K; Peter Koprivec 1000 K; župni urad v Svibnem 350 K; občina Zagorje na Krasi 1000 kron; občina Ustje 400 K; občina Sv. Križ pri Kostanjevici 1000 K; M. S. 1000 K; občina Stari log 1000 K; občina Drašič 1200 kron; občina Zupanje njive 400 K; Terezija Bahovec nadaljnjih 150 K; občina Planina 5000 K; občina Janežovo brdo 200 K; občina Dol 1000 K; občina Bukovje 2000 K; občina Smerje 1000 K; občina Velike Lašče 1000 K; Anton Terček 200 K; občina Loke 700 K; Janec Prelec 300 K; občina Predvor 5000 K; občina Mošnje 300 K; občina Rošana 1000 K; občina Marija Ljubno 2000 K; občina Drtija 600 K; Marija Groselj 200 K; občina Lukovica 300 K; občina Ratofe 300 K; občina Tomišelj 1000 kron; občina Zgornja Siska 2000 K; Društvo za podpisovanje vojnega posojila v Zgornji Siski 1250 K; občina Koprivnik 5000 K; občina St. Vid 1000 K; Franc Rajčevič 1000 K; župni urad Komenda nadaljnjih 300 K.

"Ljubljanski Zvon".

Urednik "Slovanca", Milan Pugelj, je imel povod, odstopiti od uredništva tega lista; z njim vred so odpovedali sodelovanje vsi glavni sodružniki ter se pridružili "Ljubljanskemu Zvonu". Tiskovna zadruga je umela pomisliti nove situacije in je sklenila, razširiti list vsaj za dve pol mesečno ter pozvala oba urednika in ljubljanske sodružnike obih listov, naj se dogovore glede bodočega uredništva. Zedinili so se tako-le: Oton Zupančič ostane odgovorni urednik; sourednika bodeta M. Pugelj in A. Loboda. — Zupančič prevzame pesniški del, esije literarno - umetniške vsebine ter kritiko o leposlovju in umetnosti; Milan Pugelj belestristično prozo in ostali del listka; Anton Loboda pregled našega znanstvenega dela, članke in referate o narodno - gospodarskih, kulturno - političnih in socioloških vprašanjih.

Tako se je že tolikokrat izrečena misel o enotni napredni, leposlovno-kulturni reviji nenadoma udelestvovala, kar bi z zadovoljstvom pozdravil vsak prijatelj naše lepe knjige.

Pristopite "Slovenski Matici".

Clonarino 4 K, ustanovino 100 K.

Dnevne vesti.

— Visoko odlikovanje. Cesar je odlikoval podpredsednika poslanske zbornice polkovnika Josipa viteza Pogachnika z redom železne krone 2. razreda z vojno dekoracijo.

— Padel je dne 22. novembra na tirolski fronti Stanko Kuder, abiturijent, c. kr. enoletni - prostovoljec-četovodja nekega lovskega bataljona, iz Novega mesta. Pademu junaku časten spomin, ostalim naše sožalje!

— Podaljšanje oprostitve od vojaške službe. Politične oblasti morejo osebam, ki so obvezane po 31. decembrom t. l. po preteku oprostilnega roka nastopiti vojaško službo, na temelju prošnje v službah brezpogojne potrebnosti podaljšati oprostilno dobo, v kar jih je pooblastilo domobransko ministrstvo. Zlasti se imajo strojniki po poklicu in kurjači za mlatince, katerih oprostilni rok poteka 31. decembra, oprostiti nadalje do 15. februarja.

— Za stalno oprostitve 50letnih iz vojaške službe. Na vprašanje krščansko-socialnega odposlanstva pri domobranskem ministru glede stalne oprostitve 50letnih od vojaške službe je minister odgovoril, da treba to stvarnega milostnega akta krone.

— Za očete s številno družino in zadnjimi sinovi. Na podlagi Najvišjega ukaza z dne 11. septembra t. l., zadevaločega očete s številno družino in zadnjimi sinovi, je bilo podanih mnogo nezadostno motiviranih prošni. Svoji prošnji pogostoma za popolno oprostitve, za premeščanje v zaledje, v bližino domovine ali za trajno službovanje na etapnem prostoru; v teh prošnjah gre večkrat za moštvo, ki sploh ni pridelujoča. Opozorjamo, da Najvišji ukaz se nanaša samo na one, ki so dodeljeni bojni fronti in ima pred očmi samo pridelitev teh službovanju izven obseja stalnega sovražnega ognjenega učinkovanja.

— Preskrba v vojni oslopljenih vojakov. Gospa Ema Geduldiger, soproga bivšega zdravniškega četa ljubljanske garnizije, generalštabnega zdravnikar dr. Edmunda Geduldigerja, si je v kratkem času svoja bivanja v Ljubljani pridobila nevelitnih zaslug s svojim neumornim delom med slenci v ljubljanskih vojaških bolnicah. Njeno usmiljeno delo je pri njenem odhodu prostovoljno prevzela gospa Renate Bock. Kdor torej hoče na kakršnikoli način pomagati v ljubljanskih bolnišnicah se nahajajočim vojakom-slepem, naj naprosi gospo Renate Bock, vdovo višjega medicinskega svetnika, za nasvet.

— Omožene učiteljice si dovoljujejo vprašanje, v koliko se bode pri izplačevanju izredne draginske podpore iz državnih sredstev oziralo na njih službeno leto. Pri izplačevanju vojnodraginskih doklad iz deželnih sredstev za dobo od julija 1917 do konca leta 1917 so se omožene učiteljice popolnoma prezrele.

— Promet z blagovnimi vzorci je pod obstoječimi pogoji dovoljen tudi na vojnopostne urade št. 150, 209, 232, 240, 249, 256, 262, 272, 284, 285, 297, 332, 338, 408, 421 in 644, ustavljen pa na vojnopostne urade št. 337, 357, 363 in 406.

— Iz seje magistratskega gremija dne 21. decembra. Ker se za štiri razpisane ustanove za dekliško bala za uboge hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omožile (Bernardinjeva ustanova v znesku 230 K, Schillingova 250 K, Tollmainerjeva 250 K in Weberjeva 230 K) ni oglasila nobena upravičena prosilka, podelitev teh ustanov za letos odpade. — Krasčolovo ustanovo 128 K za meščansko, kmečko, rokodelstvo ali dnarsko hčer iz šentpetrskih fare, ki se je letos omožila, se podeli edini prosilki Antaniji Jeršekovi, roj. Obrezovi; Fanzoljevo 128 K za dekleta, ki so se letos omožile, pa Pavli Kovadčič roj. Peterlinovi. — Sinovno ustanovo 96 K za ljubljansko dekleta se deli na enaka dela po 48 K med Marijo Grimmovo in Ano Španovo. — Pakičevo ustanovo 244 K za ljubljanske meščane obrtniškega stanu ali njih vdove se podeli pekovi vdovi Frančiški Zamečičevi. — Kovachevo ustanovo 302 K za v Ljubljani živeče rodnice očete ali vdovljene rodnice matere s neprekrbljenimi otroci, se deli na štiri enake dele po 75 K 50 vin, med Marijo Jurkovičevno, Terezijo Nabergojevno, Marijo Pokornovo in Josipino Predaličevno. — Marije Kosmatičeve ustanovo 204 K za ženske uradniške sirote - Ljubljankanke se podeli Emi Mariji Petružljivi, tri mesta ustanove iste ustanovnice za onemogle deklet, vsako mesto po 40 K, se pa podeli Neži Gorjančevi, Urši Novakovi in Marjani Trpotčevi. — Ustanovo neimenovane dobrotnika 100 K za onemogle posle se deli na štiri enake dele po 25 K med Terezijo Golobovo, Terezijo Kasteljevo, Marijano Novakovo in Marijo Pastičevno. — Helene Valentinove ustanovo 168 K za osrtole otroke, ki prebivajo v frančiškanski fari in niso še 15 let stari, se podeli Mariji Vozelji. — Za dranje in vojniško šolno na mestnem ribniku pod Tivolijem se določi, ker so se merze za delavne moči in cene za poplave, za orodje, za šolne itd. neprimerno zvišale, za sezono 1917/18 sledeče zvišane cene: a) za dranje: za sezonsko karto za osebo 13 K (preje 9 K); za sezonsko karto za družino dveh ali več oseb za osebo 8 K (preje 6 K); za duplikat sezonske karte 2 K (1 K); za sezonsko karto za diake 8 K (6 K); za sezonsko karto za gledalce in spremljevalce (gardedame) 3 K (2 K); za visokošolce in častnike, ki so v Ljubljani začasno na dopustu, za sezono 6 K (4 K); za dnevne karte, ki naj imajo vsak dan dva črna, 80 vin, (60 vin), če igra pa godba 1 K (80 vin); za dijaške dnevne karte ob tedenskih dnevih 30 vin (20 vin); ob nedeljah in praznikih pa dijaške dnevne karte ne veljajo, temveč je treba imeti

splošno dnevno karto; za en Mok dnevni kart za 12 dni 6 K (4 K 80 vin); za omariče za shranjevanje draskov v garderobnem paviljonu 1 K (60 vin), b) za vojske 3 čolmi: od velikega čolna za pol ure za osebo 20 vin (preje 20 vin), za dve ali tri osebe skupaj 60 vin (40 vin), za več kakor tri osebe pa za vsako osebo 15 vin (10 vin); od malega čolna za pol ure po 20 (10 vin); od malega čolna za pol ure po 20 (10 vin). — Tovarnarju Karlu Polaku se podeli pod pogoji komisionalnega zapisnika stavbno dovoljenje za nazidek enega nadstropja in podstrešja na obstoječem glavnem poslopiju njegove tovarne za usnje ob Sv. Petra cerkvi, oziroma ob Sv. Petra nasipu, za prizidek prilične stavbe k tovarni ob Sv. Petra nasipu, za prizidek stopnišča, garderob, stranišč in dveh dvigalov ob dvoriščni strani tovarne in za kanalizacijo s čistilno napravo. Takoj ob pričetku zidanja mora pa imeti tovarniški zid pred vilo, stoloče poleg tovarne, odstraniti, ker stoji zid izven stavbene črte Sv. Petra nasipa, in postaviti ob vrhu pred vilo v stavbni črti ob Sv. Petra nasipu čisto železno ali podobno ograjo na zidanem postavku. — Prvemu ljubljanskemu delavskemu konsumnemu društvu se dovoli, da na lastne stroške izvrši in vzdržuje pred hišo št. 15 na Zaloški cesti prevoz, ker je cesta ob tiru električne železnice precej visoka, trolator pada pa precej nižje, tako da bi se sicer pri dovažanju blaga v društveno prodajalno lahko zgodila kakšna nesreča. — Prošnja Katarine Vrabčeve, da bi smela mesto svoje stare lope pred bivšo sladkorno tovarno na Ambrozevem trgu postaviti novo leseno lopo, se odkloni, ker bi sicer nastala mesto začasno dovoljenih lop v Ljubljani cela množica stalnih barak. — Sprejme se ponudba Alojzija Anžiča, posestnika v Stepanji vasi št. 13, ki je pripravljen dobavljati mestni občini les na mestno klančino po 1 K 20 vin, na 100 kg, in Josipa Seidla, okrajnega načelnika in posestnika v Spodnji Siski, ki je pripravljen prepuštili les na ribniku v Gornji Siski, ki ga je dobil sam za 45 kron v najem, za isto ceno mestni občini. — Ker potrebuje mestna občina za pomladansko setev na svojih aprovizacijskih poljih okoli poldruga vagona krompirja, a semenskega krompirja hrččas ne bo dobili, se ga bo skušalo izbrati izmed krompirja, ki je mestni aprovizaciji na razpolago. — Mestna občina ljubljani trilateralno vprašujoči deseti let ni mogla dobiti semeja za aprovizacijske polje poleg mestne drevnice in na Barju; dobila je še odgovore, da se pred Novim letom ne more še cen določiti.

— Zvišanje cen za tobak in tobakne izdelke. Z Dunaja poročajo: Tobakna uprava bo z novim letom zopet znatno zvišala cene za tobak in tobakne izdelke. Osvoril se o 50% do 100% zvišanju.

— Za varstvo naših ptic. Zadnje dni je postavil mestni magistrat ob Laternmannovih drevedu nekaj mižic za krmne ptice. Ker pa kakor vsega, prmanikuje tudi ptice krmne, prosilo se vsi prilatelji ptic, da jemljejo na svoje izprehode z doma krušnih drobtin in drugih za ptice krmno porabnih odpadkov, ter jih nastalo na te mižice, da našim krlatim prijateljem odpomoremo vsaj preko njihovega zimskega časa.

— Umrla je v Vižmarjih ga. Marija Ana Matjan, rojena Šiferer, N. v m. p. — Umrla je v Sodražici dne 19. t. m. delec na okoli znani lovec g. dr. Lavrenčič Anton Novak, N. v m. p.

— Umrla je v Postojni dne 24. decembra posestnika Josipina Vičič, P. v m. p.

— Tatvine. Neznani tat je odnesel šteti železnikarja čuvaja Berčega v Dolenjskem Logatcu 6 kološi. Na postaji v Škofji Loki je bilo ukradenih iz nekega vagona 25 kar. tonov sladkorja po 6 kg. — Na Vodnikovem trgu je bila neki gospe pri nakupovanju so. črta ukradena denarica s 50 K. V Spodnji Zadrobroti je izgnilo posestnika Anburju več komatov in jermenov v vrednosti nad 1000 K.

— Ubila se je na Vrhu v občini Valtica Loka na Dolenjskem 20letna Amalija Brezar. Očetu je pomagala v gozdu pri na. pravljanju drv. Drvo je padlo na njo in jo ubilo.

— Iz štajerske politične službe. Nemest. niška konceptista dr. Marko Ipavc, in dr. Feliks Lajtniš, sta bila imenovana na okrajna komisarja.

— Gospodarski sestanek v Koziem. Ker je gospodarski sestanek za 16. decembra 1917 bil premalo razglašen in je bila udeležba preneznatna, se bo vršil dne 30. decembra 1917 ob 2. popoldne v dvorani okrajnega zastopa v Koziem za vse občine kozijskega okraja. Najbo važno, da se iz vsake občine udeleži tega prevažnega sestanka vsaj nekaj zaupnikov, da se v takih težkih časih pomemo in potolimo o vsaki bridskosti in nepriljetnosti vojnega časa. Pridite zanesljivo! Pokažite, da se zanimate za prevažna dnevna vprašanja in da uvažujete napore vseh zastopnikov v državnem zboru. Pokažite siljano slogo in edinstvo v vseh narodnih vprašanjih, skrb za našo bodočnost in železno voljo, vztrajati v borbi za naše narodne svetnje. — Kozijske, dne 16. decembra 1917. — Skleptič: Dekan Marko Tomažič t. r.; dr. Franc Jankovič t. r.

— Zaročili se je gosp. Miloš Oset, trgovec na Muti, z gđ. Marico Robičevno, veleposelstnikova hči v Pekrah pri Limbušu blizu Maribora. Čestitamo!

— Padli koroški junaki. Umrl je za našo, nam, ki jih je dobil na laškem bojišču, 19. letni mladenček Jakob Hoja od Marije na Zili. Padel je na laških tleh Simon Šekel, Pavlevec, iz Goselneva. Padla sta tam tudi Karel Benetec iz Lovran in Jurij Polcer iz Sincelava. Hudo ranjen je umrl v St. Pöltnu Lov

12. t. m. popoldne v Walcherjevih stopah. Eksplozija smodnika raztrgala je stope ter usmrtila četrto mladih mož. Miha Zwan der, Carl von Ravah, bil je takoj mrtev. Ene noge se sedaj niso mogli najti. Ludovik Antonič p. d. Strojnjak v Dobajnici, je preminil pri ure pozneje. Po ostala dva še živeta, je prišel resnični avtomobil iz Celovca. Lovrenc Erbovnik iz Ribnice umrl je je že med potom, Promot Kus iz Dobajnice pa je drugi dan končal svoje mlado življenje v bolnišnici. Strojnjak je bil v dvorcu in sapašča dvojce otrok, Erbovnik pa ženo s petimi otroki.

Necreča na Jedu. Iz St. Vida pod Juno za Koroskem poročajo, da so šle nekateri dolarice in solari na St. Primožko jezero. Jed je bil slab in Muntrovi dokliči se je drlo. Dorica, 12 in polletna hčerka gospe, da naučitelja Kovadica, ji je hotela priti na pomoč, a je pri tem sama prišla v vodo, ki je bila na tistem mestu zelo globoka. Narišev fant tista je podal drog, katerega se je Muntrova oprčila in se rešila, toda naučiteljeva hčerka je bila že preblava, da bi se droga oprčila. Potegnili so mrtvo iz vode.

Umrla je ravnateljica Emilja Kramerin v Zagrebu v neželni starosti hčerka Ivica. Izgubljena je bila v soboto zvečer od tovarne Kerzič Gline denarnica z 22 K. Oda naj se proti nagradi v tovarni. Modro dolgo prevezo je izgubil nekdo v soboto zvečer, ko je stopil s tramvaja na Mestnem trgu. Posten najditelj naj jo odda v Florjanski ulici št. 16.

Našlo se je dne 3. decembra v vlakcu med St. Petrom in Verdnom več klopčev drete. Kdor je izgubil, naj se obrne na g. Ivano Sušan, Kucelj br. 37., pošta Franci, ol. Istra.

Aprovizacija.

Meso na rupec izkaznice B. Stranke z rumenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v četrtih dne 27. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: Od 1. do 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800, od 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do 4. št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. št. 1401 do 1600, od 5. do pol 6. št. 1601 do konca. — Ena oseba dobi 1/2 kg, 2 osebi po 1/2 kg, 3 in 4 osebe 2/3 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg. Kilogram tehta 2 kroni.

Veliko pomanjkanje mesa v Ljubljani. V soboto in danes so se ljudje v Ljubljani kar tepli za meso. Zelo veliko ljudi je ostalo za praznike brez mesa. Vzrok leži v tem, da je bil dovoz živine pred prazniki zelo majhen. Za večerjajo nedeljo ter za oba praznika so prejeli mesarije le okoli 7000 kg telečjega in svinjskega mesa, tako da pride na posameznega Ljubljančana le 14 kg. Telet je bilo 91, prašičev 62, kar je seveda za praznike daleko premalo. Ker je primanjkovalo telečjega in svinjskega mesa, so se vrgli ljudje na goveje, ki je tudi mahoma poslo. Tudi gostilničarji so prejeli za praznike zelo malo blaga in se tega zadnji v soboto. Krivda, da je nastalo pomanjkanje mesa, leži na deželni klavni mestu ter njega organizaciji, ki ni pravočasno preskrbelo za potreben dovoz živine.

Dojčete in noseče matere in bolniki, ki imajo pri stojnicah na trgu prednost, da jim ni treba čakati in da dobe blago takoj, se morajo vselje izkazati z večjo legitimacijo, z legitimacijo za doječe in noseče matere, oziroma bolnike in z rodbinsko izkaznico za meso.

Klobase, Klobas, ki jih prodaja mestna aprovizacija na trgu, ne dobi nič več brez rodbinskih nakaznic za meso.

Pomanjkanje sladkorja. Zadnje čase je nastopilo občutno pomanjkanje sladkorja in je prevladalo mnenje, da zaradi tega, ker gre sladkor drugam ter ker ga organizacija prav ne razdeljuje. Ta misel je pa popolnoma napačna. Sladkorja je na razpolago za domače prebivalstvo dovolj, a se za redno in dovolj ne more dopolniti edinele zaradi nedostajanja železniških voz, katerih vojaška uprava zaradi svojih operacij ne more redno dajati dovolj na razpolago. Urad za ljudsko prehrano se trudi na vso moč, da bi se tem nedostatkom prišlo v okoliščini, toda pri sedanjih razmerah je nemogoče vse spraviti v pravi tir. Sladkorja, ki je za vsakdanje potrebščine, se more dovoziti v namene krake komaj do 30%, 70 do 80% pa ostane zaradi transportnih težko nekritični. Ker ni upati, da pride cel dovoz zaradi transportnih težko še v slednjem času v red, je priporočiti s sladkorjem največje štedenje. Slednjič bodi še pripomnjeno, da prihajajo na sladkorno centralo na Dunaj danna razna vprašanja in pritožbe zaradi dobavljanja sladkorja. Na vsa ta vprašanja pa centrala ne more odgovarjati, ker bi se ji v tem slučaju delo še pomnožilo, marveč se s vsem kratkim potem ustreže, kolikor se more. Prizadeti naj bodo prepričani, da sladkorna centrala in c. kr. urad za ljudsko prehrano storita v tem oziru, kolikor je pač v danih okoliščinah storiti mogoče in se trudita, da krijeta potrebščine kolikor in kjer je mogoče.

Razne stvari.

Sladkorni monopol na Nemškem. Iz Berolina poročajo, da namorava nemška vlada uvesti sladkorni monopol. Umri je najstarejši sin poslanca Klobača, rez. poročnik Jarosl. Klobač, ki je bil v zadnjih bojih na italijanski fronti.

Zračna pot iz Berolina v Mosul. Letalski kapitan Hans Neese je prišel iz Berolina po zračni poti v Mosul. Oddaljenost 10 dni je premagal v 34 urah zračnega pota.

Velik požar v Melniku. Iz Prage poročajo, da je sgorela velika delavnica in skladišče kosar v Melniku ob Vitavi. Škoda znaša 300.000 K.

Petrolejski industrijalci v Rumuniji. Ravnatelj avstrijskih in ogrskih tovarna petroleja se nahajajo te dni v Rumuniji, da prouče tamošnje petrolejske razmere.

Umrl je v Pragi 36 let star češki pesnik Otokar Theer, katerega drama "Facton" je doživela nedavno v praškem Narodnem Divadlu velik umetniški uspeh. Čevlje za moko. Budimpeštanski trg, gorec Isidor Brás je zahteval od neke ženske, da določi za par čevljev 110 K in 20 kg najfinše moko. Brás je obsojen na 5 dni zapora in 400 K globe.

Otroci iz Hercegovine. Te dni je došel v Zagreb večji transport 630 mladih Hrvatov iz Hercegovine, katere je beda od doma spravila pod okrilje hrvatskih ljudi plemenitega srca. Otroci se porazdele v brodekem okraju.

Zaplemba cigar in cigaret v Zagrebu. Zagrebško redarstvo je napravilo te dni po gostilnah in kavarnah preiskavo in našlo obilo cigaret in cigar, katere je zaplenilo. Dotično gostilničarji in kavarnarji bo, do kaznovani.

Znižanje vozne cene za umirovljene uradnike. Ogrski trgovski minister je odredil, da veljajo znizane cene za vožnje na železnih tudi za umirovljene državne in upravne uradnike, ako njihova plača ne presegata 4000 K letnih dohodkov.

Lov na morske pse. Z Danskega javljajo, da so se pojavili morski psi nedaleč Hale v velikem številu in požirli ogromno število rib. Dvema ribičema se je posrečilo, da sta vrela tri morske pse. Vsek je tehtal okoli štiri cente.

Originalna štedljivost. V Bordeauxu je bila neka delavka iz tovarne za strojno obsojena na 13 mesecev zapora, ker je doletela manjšo količino eksplozivnih snovi za granate, kakor je predpisano. Plačo je dobivala po izdelanem komadu. Vsi, vst. v. je postopanja je seveda zaslužila mnogo več kakor bi bila mogla služiti.

Nemščina v neki zagrebški restavraciji. V restavraciji pri avstrijskem cesarju v Zagrebu imajo navado, da podzdravljajo goste po nemško, tudi ako se jih opozori, da naj govorijo hrvatski. Lastnik je neki Čanak, ki tako žali hrvatski narod, med katerimi živi. Mi poznamo v Ljubljani hotelsko restavracijo, kjer slovenski gost in slovensko vprašanje že odgovora ne dobi. Pa ne morda v kuzini.

Od stavca do divizionerja. Iz Berna poročajo, da je bil predlagan naslednikom polkovnega divizionerja švicarske armade de Loya, ki je pred kratkim umrl, polkovnik konjeničar Hans Schleppach. Življenje tega polkovnika je pač zanimivo. Pred dvainpetdesetimi leti je vstopil v Bernu v neko tiskarno kot stavec. V tekmu mnogih vojaških poslov, ki jih je treba predno človek doseže polkovniško stopnjo, se je čisto povrnil k svojem prvotnemu poklicu. Kakor poroča švicarsko delavsko časopisje, je Hans Schleppach med svojimi kolegi, kakor med svojimi vojaškimi tovariši enako spoštovan in priljubljen.

Moderni vilonci. V Berolinu so aretirali nekoga Bono Mako, ki velja za največjega vilonca v vsej Nemčiji. Mak se je izdal za vinskega veletrgovca, zahajal v najodličnejše lokale in šival po navadi bogatih ljudi. Mak je razpolagal z izrednimi vilončimi instrumenti, kakorimi redarstvo doslej ni videlo. Ker je obdelal z raznimi bogataši in poznal njihove navade, je mogel v njihovi odsotnosti vstopiti v stanovanja in odnesti velike svote, ne da bi bil zasačen. Pripetilo se je, da je kak dan obšel vsa stanovanja v eni hiši, pa ni nikdo nič sumljivega zapazil. V njegovem stanovanju so našli 22.000 mark gotovine, 45.000 mark obveznic vojnega posojila in dragocenosti za okoli 200.000 mark. Njegovo stanovanje je vredno nad 1 milijon mark.

Brest - Litovsk. Brest - Litovsk, kjer se zdaj vrše pogajanja o premirju z Rusi, je bil 1. 1915. v avgustu porušeno lju. ti bojov. Brest - Litovsk je bila edina trdnjava na reki Bug, in važna železniška križišče, ker je razpolagala s petimi železnimi, škimi linijami. V noči od 25. na 26. avgust leta 1915. so nemško - avstrijsko - ogrske čete osvojile trdnjarske utrdbe. Brest-Litovsk leži ob izlivu Muhavicea v Bug. Kot trdnjava je bil izgrajen l. 1831. ob priliki poljske vstaje in bil kakor Ivangorod, prava vojna trdnjava. Mesto samo leži od nje dva kilometra proti vzhodu, zidano se v starinskem slogu, na desnem bregu Buga in obeh straneh Muhavicea. Brest - Litovsk je v mirnem času s posadko vred štel približno 100.000 duš. Mesto je mnogo trpelo vsled obstrejanja in pri zadnjem ruskem uničenju, so se Rusi zažgali.

Ploščinarji. Zandarji. Neki želez, nčar iz Cmunta (Gmunda) pripoveduje v "Arbeiterzeitung": Te dni je stal na postaji v Cmunta vagon z deskami obit, katerega vsebina je bila delavarska kot tek, silno blago. Med deskami je bila na nekem mestu luknja, katero si je hotel neki železniki uslužbenec ogledati in dognati, kaj se nahaja v vagonu, da bi potem poročal svojemu predstojniku. Segel je z roko v ono luknjo med deske, tisti trenutek pa je začutil udarec z bajonetom in neki glas v vagonu je rekel: "V imenu postavite ste aretirane. Uslužbenec je tekel k predstojniku, povedal, kaj se mu je pripetilo, na kar so preiskali omenjeni vagon, v katerem so našli dva orožnika takorekč ploščinarja. Orožniki so se za svojo opustitev zahvalili s tem, da so aretirali vse štiri okrog vagona zbrane železniške uslužbence. Orožniki so se bili skrili v vagon najbrže z namenom, da zasadijo železniške tatove, obnesel pa se njihov poskus haš ni posebno.

Gospodarstvo.

Promet s posušenimi sadicami. Preskrbovalno mesto za zelenjad in sadje. opozarja vnovič na to, da je prosti promet s suhim sadjem vsled razglašene dne 1. novembra 1917 drž. zak. št. 368 prepovedan. Suho sadje (krihli suhih brus in jabolk, suhe češnje, češnjeva čežana, povidli, lekvari itd.) kupujejo posebni pooblaščenici sindikata, ki mu je izročeno nakupovanje posušenega sadja, po postavno določenih maksimalnih cenah od izdelovalcev ter se bo po nakupovalnici za zelenjad in suho sadje oddajalo konsumentom. Izdelovalci suhega sadja se v smislu zgorajšnje naredbe se enkrat opozarjajo, da takoj naznanijo posušeno sadje pri nakupovalnici za zelenjad in sadje (Gemeine - Obstelsell, Dunaj, I., Flankengasse 4). Naznanje se

poda lahko tudi pri pristojnih občinskih oblastih. Izdelovalci suhega sadja so dolžni, da prodajajo in oddajo pooblaščenim organom sindikata za posušeno sadje izdelke suhega sadja. Ti edini so upravičeni nakupovati posušeno sadje. Prodaja drugim osebam (naj si bo že v katerikoli namene (za preskrbo konzumnih društev, aprovizacijskih, vojnih industrij, čet, zdravstvenih zavodov itd.) je prepovedano in so glasom št. 11 te odredbe kaznivili kupovalci in prodajalci. Pošiljati suhega sadja so dovoljene le s prevornim listom (svidozelen barve), na katerem je izrecno dovoljenje pošiljati suhega sadja natisnjeno. Uporaba drugih prevornih listov (za sveže sadje, zelenjad itd.) za odpravo suhega sadja je ravnatko prepovedana in kaznjiva. Prevorne liste za suho sadje izdaja nakupovalnica za sadje in zelenjad na Dunaju ter morajo biti listi opremljeni s stampilom in podpisom, da so veljavni. Privatnike se svari pred nakupovanjem posušenega sadja.

Razdelitev romunske letine. Z Dunaja javljajo, da so se zavzemali sporazumni glede razdelitve romunskega šita. Posledno se je oziralo na Avstrijo, ki se je nahajala letos poleti v velikih stiskah. "N. Fr. Pr." je te dni zatrdila, da odpade na Avstro - Ogrsko nad polovico romunske letine. Nemčija bi imela dobiti 150.000 ton manj nego monarhija.

Zgledanje zasebnih žrebov. Poslednji žrebov, ki jih hočejo v prihodnje spuščati za plemenitev tujih kobil, morajo zgledati te žrebov pri okrajnem glavarstvu najpozneje do 1. januarja 1918. Nazniniti je ime, priimek in bivališče posestnika, kakor tudi plemo, starost, barvo in stajališče žrebov. Za žrebov pod 4 leti in za noriške žrebov pod 3 leti se sploh ne dajejo dopustila za spuščanje.

Nove vodilne cene za srednje vino. Centralna komisija za preiskuševanje cen je razveljavila doslej veljavne vodilne cene za srednje vino in določila nove: Za srednje vino avstrijskega pridelka pri prodaji producenta v kleti za 1 bi 300 K, za srednje vino avstrijskega in ogrskega pridelka pri prodaji v vseh delihah izvozniški Češko, v trgovini na debelo: za belo vino v sodih za hektoliter 375 K, za rdeče vino v sodih za 1 bi 335 K, za belo vino v stekli, po 0,7 liter 4 K 20, rdeče 4 K 30 vinarjev, v gostilni ali v trgovini na drobno: za belo vino v sodih za liter 4 K 60 v, za rdeče 4 K 80 v, za vino v steklenici po 1,07 v gostilni belo 5 K 50 v, rdeče 5 K 80 v, čez cesto osiroma v prodaji na drobno 3 K 10 v, v posmlece 1 liter 3 K 10 v. Za srednje vino je smatrati ono vino, ki je po barvi, duhu in okusu neoporečno in izkazuje kot belo vino 2 do 10, rdeče vino 10 do 11 volumskih odstotkov alkohola. Za vina manjše alkoholne stopnje veljajo v prodaji iz producentov kleti nastopne vodilne cene: pri vsebini alkohola od 8 do 9 vol. odstotkov pri belem vinu in od 9 do 10 pri rdečem vinu 3 kroni 70 v. in od 7 do 8 vol. odstotkov pri belem vinu in 8 do 9 vol. odstotkov pri rdečem vinu 2 K 40 v; od 6 do 7 vol. odstotkov pri belem vinu in od 7 do 8 vol. odstotkov, pri rdečem vinu 2 K 10 v; od 5 do 6 vol. odstotkov pri belem vinu in od 6 do 7 vol. odstotkov pri rdečem vinu 1 K 80 v, od 4 do 5 pri belem vinu in od 5 do 6 pri rdečem 1 K 50 v, pri manjvrednih vrstah za hektoliter 100 K.

Darila.

Novoletno narodno darilo jugoslovanskih mornarjev.

Jugoslovanski mornarji so s poštovnim podpisanim bratov Čehov poslali našemu upravitelju 2557 K 30 v, ki naj se razdelijo kot njihov novoletni dar: med družbo sv. Cirila in Metoda (50%), Slovensko Matice (40%) in fondom za dr. Krekov spomenik (10%). Zbrali so pod gl. slova "Mal polski dar domu na altare na naslednjih ladjah N. V.:

Tegethoff (Stibilj)	348 K -- v
Viribus Unitis (Japeli)	316 -- 60
Il. torped. flot. (Podvisek)	in stacija podmornikov
Nadvoj. Ferd. Maks. (Witavsky)	281 -- 50
Nadecky (Sattler)	285 -- 40
Nadv. Friderik (Postisek)	233 -- --
Nadv. Karl (Leban)	165 -- 40
Habsburg (Kovacic)	157 -- --
Kustoca (Držar)	180 -- --
Princ Evgen (Blazic)	187 -- --
Adrijas (Vardin)	87 -- 20
Admiral Spaunc (Valencic)	61 -- 30
Gammus (Ferjan)	57 -- --
Zrinye (Rojnik)	51 -- --
Leopold (Kovacic)	37 -- --
Mornarska vojašnica (Ferjan)	18 -- --

tedaj skupaj . . . 3557 K 30 v. Po zgoraj navedenem ključu

pripade C. M. družbi . . . 1278 K 65 v. Slovenski Matici . . . 1022 K 92 v. za dr. Krekov spomenik . . . 255 K 78 v. Pripominjamo, da je to slika mostva in da smo nekaj pripostanih zbirke že prej izkazali.

Naših vrlih pomorščakov se s ponosom spominja vsa narod.

Mestnemu aprovizacijskemu zakladu za prehrano ubožnih slojev daroval je neimovan trgovec, kakor vsakomesečno 500 K. Mestnemu aprovizacijskemu zakladu za ubožne prebivalce daroval je neimovan dobitnik, kakor vsakomesečno 500 K in drug neimovan dobitnik ponovno 100 K. Darilo, kot božično darilo v razdelitev najsiromnejšim rodbinam izročil je mestnemu zupanstvu neimovan dobitnik 100 kron.

Slovenska Matica. Darovali so: g. Fran Balon j., 36 K, g. Fran Trampus 3 K, g. Šarba 4 K in g. Kuhar 4 K. Vsi na Bizijskem. Istrena hvala!

Darovi za begunce. Franc Ogrinc v Dravljah je daroval Posredovalnici za go. riske begunce 10 K. — Šolska mladina v Pečini pri Slapi ob Idriji na Primorskem je zložila pod vodstvom svojega učitelja g. Cirila Drekonja 13 K 40 v. za goriške begunce.

Za oslepele vojake. V ta namen so poslali deželnemu odboru darove: Učiteljski zbor c. kr. državne realne v Idriji 1% mesečni prispevek od plač, pri 22 K 35 v. c. kr. okr. sodišče v Kostanjevici 20 K, sranvi prispevek, c. kr. okr. sodišče v Črnomlju 40 K in sodne poravnave, gđ. Zofija Merbolova v Šp. šiški po mestnem magistratu 20 K. Polkovnik pl. Polajner

30 K. Mavro Fürst v Ljubljani 50 K, c. kr. okr. sodnja v Črnomlju in sodne poravnave, ve 20 K.

Orednjemu odboru za vrnitev beguncev in obnove Primorja so darovali: c. in kr. dvorni in ministrski svetnik dr. Ivo Subelj na Dunaju 250 K; dvorni in sodni odvetnik dr. Stanko Lapajne 100 K (za odkupnino od obiskov pri odhodu z Dunaja); Franciška Pečar, Kranjska gora 100 K; Ivan Nagel, župnik v St. Ilju ob Dravi 10 kron; Josip Krmpotič, Pulj 100 K; Artur Lokar, c. kr. notar sedaj v Mariboru 50 K; Vasoč, prof. dr. M. Murko, Lipsko 20 K; prof. dr. J. Marinko, Preska pri Medvodah 10 K; Fran Berlec, Kandija - Rudolfovo 1 krono 20 v.; skupaj 651 K 20 v. Plemeniti darovalcem iskrena zahvala.

Darovi za Krekov spomenik. (8. izkaz. Od 30. novembra do 10. decembra 1917.) Po 1000 K: Katoliška tiskarna, Ljubljana, del dobičaka pri prodaji Krekovih slik. Po 600 K: Goriska zveza gospodarskih združenj in društev. Po 486 K 55 v: Darilo "Slovenskega Naroda". (Slov. Narod, 6. decembra 1917). Po 353 K: Zbrano na sestanku v prostoru godo prelata Kalana v Ročicah. Po 250 K: Častniki in moštvo strojnih pušk št. 1, c. kr. črnovojniškega pešpolka 27. vojna posta 233 in Hrvatje pri stotnji. Po 200 K: Podgradska hranilnica in posojilnica, Podgrad, Istra. Prva žrebčarska in želen - obrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici. Po 150 K: Duhovniki slovenske biskupije dekanije, Stajersko. Po 200 K: Zupnišarstvo obine Mostje; Sebeljska štedilna posojilnica, Sebelje, Tolmin. Po 70 K: Darilo "Slovenskega Naroda" (glej "Slov. Na. rod", 3. decembra 1917). Po 68 K: Vesela brošična družba s pristavkom: Svoje kostonne hočemo pustiti na svojih pašnikih. Po 64 K: Zupanstvo občine Zagorje na Krasi. Po 55 K: Gospodarske organizacije v Zireh. Po 51 K 20 v: Darilo "Slovenskega Naroda" (glej "Slov. Narod", 7. decembra 1917). Po 50 K: Jernej Vurkele, župnik, St. Vid na Planini, Stajersko; dr. Danilo Majaron, odvetnik, Ljubljana; Janez Čemažar, župnik, Tebarje; dr. Jurij Vorkar po J. Šipeč, Stopce pri Rogatec; Hranilnica in posojilnica, Velikovec; Anton Rejec, Zup. an, Sebelje, Tolminsko; Kmečka hranilnica in posojilnica, Otalec. Po 46 K: Darilo "Slov. Naroda" (glej "Slov. Narod", 7. decembra 1917). Po 40 K: Kat. slov. izobraževalno društvo, Dražgoše; Anton Lovšin, župnik, Radomlje. Po 30 K: Posojilnica Zuzemberk. Po 25 K: Franjevački samostan, Ljubuški; Jakob Bohak, kaplan, Braslovec. Po 20 K: Marija Lenger, trgovka, Ziri; O. Silvester Vasiljevič, franjevac, Ljubuški; Marija Brizlec, Tebarje; Pavel Zavadl, vojni kurat, Ljubljana; V. M. kaplan, Črna gora pri Ptuj; Por. Fr. Samec, Ldost. Inf. Bazon 4/23, vojna posta 481. Po 18 20 v: Vesela družba na sestanku, Sežana. Po 15 K: Fr. B. Gorickas, pri Ribnici, nabral v Gorickas. Po 12 K: Zbirka Mohorjanov, Radomlje. Po 10 K: Jakob Porenta, Ljubljana; Ivan Kriznar, Ljubljana; Peter Sterk, trgovec, Ljubljana; Stevan Kralj, potnik Vjaz, zavarovalnica, Duplej; R. Dolenc, vojda v n. Novo mesto; Leopold Seljak in Alojzij Marn (skupaj). Kamnik; Jožef Longotner, posestnik, Zabin pri Škofji Loki. Po 3 K: Josip Oblak, sodnik, Koper, Istra. Skupaj 4527 K 25 v. Glasom prejšnjih izkazov 22.445 K 01 v. Vsota dosedanjih darov 27.972 K 26 v. — Ob tej priliki naznanjamo, da znesek pod 5 K ne bomo priobčevali posamezno, ampak le v skupnem znesku, to pa zato, da listom ne vzmemo preveč prostora. — Ljubljana, 10. decembra 1917. — Odbor za Krekov spomenik.

Upravitelju naših listov so poslali: Za zdr. Krekov spomenik: Milka Langus iz Šostanja 5 K, iz Idrijske narodne zbirke 40 K, Al. Negro zbral v veseli družbi pri Ambrožiču 100 K in gđ. Meta abra-

la v narodni družbi pri Zalazniku 35 K 80 v. Skupaj 180 K 50 v.

Za "Slovensko Matice": Milka Langus iz Šostanja 5 K, veselo omizje v gostilni Recelj v St. Jerneju 30 K, in veselo omizje v gostilni Recelj v St. Jerneju 70 K. Skupaj 105 kron.

Za "Ciril - Metodovo družbo": Jugoslovani in Čehi iz Omureka 18 K, Ksaver Meško, župnik iz Marije na Zilji ob Beljaku 11 K, kot božično darilo odborikov tamošnje posojilnice, veselo omizje v gostilni Recelj v St. Jerneju 33 K, Julij Novak, vojna posta 510 v spomin dr. Kreka 10 K, Neimenovan za prodano srečo 5 K 48 v, Vera Veršec in 5 soderovalcev 150 K. Skupaj 227 K 48 v.

Za "Domovino": Dr. Fetič, Frankheim 10 K.

Za "slovenske oslepele vojake v Odi, Nienheimu v Gradcu: Gđ. Meta zbrala v narodni družbi pri Zalazniku 35 K 50 v, P. Pošenelj 5 K in J. Škrjaj 5 K; Peteline Kováč 40 K; Peteline Kováč 50 K in c. kr. notarska zbornica in Ljubljani 50 K, mesto vezca na grob umrlega člana g. E. Orožna v Kamniku. Skupaj 135 K 50 v. Srčna hvala!

Umrla so v Ljubljani:

Dne 31. decembra: Amalija Tabernik, hči kleparskega pomočnika, 3 leta in pol, Zeljarska ulica 4. — Karel Trebežnik, čevljarjev sin, 16 mesecev, Strelška ulica 15. Dne 22. decembra: Stanislav Umnik, sin skladiščnega paznika, 7 mesecev, Marije Terezije cesta 7. — Marija Zakotnik, postrežnica, 72 let, Marije Terezije cesta 6.

V deželni bolnišnici:

Dne 16. decembra: Terezija Zalaznik, rojena Zemljak, občinska uboga, 60 let. Dne 17. decembra: Janez Kopece, učitelj, 49 let. — Marija Jakič, rojena Ulepič, krojačeva žena, 48 let. Dne 18. decembra: Marija Trček, poslastičarica hči, 26 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valent Koptar. Lastnica in tisk "Narodne tiskarne."

Marian takoj domov, gremo na Dolenjsko.

Višji knjigovodja več svetovnih jezikov — isče službo. Ljubljana, Gledališka ulica 7/1. Gradjevo podjetje. 4469

MATTONIS
JEDINSTVEN
ANALITIČNOJ
KAKVOČ
MAŠOLJE
KRAVNA KAKOVOST
POROČILO
PICK
GIESSHUBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIJNI
KISELI IZVOR

Naš preblagi sin oz. brat in svak
Stanko Kuder
abiturijent, c. kr. enoletni prostovoljec-četovalja
nekega lovskega bataljona
je padel dne 22. novembra t. l. v 20 letu starosti na tirolski fronti.
Ne pozabite ga!
Novomesto - Sv. Nikolaj.
Žalječi ostali.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem prežuto vest, da je vsemogočni Bog v Svoji previdnosti k Sebi poklical našo nad vse ljubljeno soprogo ozir. mater, gospe
Marijo Ano Matjan roj. Šifrer
ki je danes ob 1/8. uri zjuzaj po kratki mučni bolezni v 49. letu mirno v Gospodu zaspa.
Pogreb predrage rajnice bo v ponedeljek, dne 24. decembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Vižmarjih 31. na pokopališče v St. Vidu nad Ljubljano.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.
Predrage rajnico priporočamo v molitev in blag spomin.
VIŽMARJE, dne 23. decembra 1917.
Mama, Francka, Anica, Josip Matjan, soproga.
4437

Tužnim srcem naznanjamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da nam je naša ljubljena, predraga mati, gospa

Josipina Vlčič

posestnica

v soboto, dne 22. t. m. ob pol 12. uri dopoldne, previdena s tolažili sv. vere boguodano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 24. decembra 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosni na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi.

POSTOJNA, dne 22. decembra 1917.

Ana Stegu, Leopoldina Schegula, Amalija Vlčič, Tomi Dev, hčere.

4474

Ročne mline za mletev vseh vrst žita prikladne prodaja

Adolf Oppenheim, Mor. Ostrava, Brückova 13. 4435

Zajamčen uspeh.

Tisoče zahvalnih pism na ogled.

Bulne, lepe prsi

dobite ob rabi med.

4467

Dr. A. Rixa kreme za prsi

garantirano neškodljivo za vsako starost, zanesljiv uspeh. Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Polkusna pušica K 5—, velika pušica, zadostna za uspeh K 10—. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rixa preparati, Dunaj IX., Lehnberggasse 82.

Zaloge v Ljubljani: drog. Kanc in „Adrija“, Zaloge v Mariboru: lekar. Schützengot. Mor. post. in parf. Hofner.

V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 5.

„KINO CENTRAL“ v dežel. gledališču.

Torek 25. sredo 26. in četrtek 27. decembra:

Njegova prva žena.

Igrokaz v petih dejanjih po slavnom romanu Henrika Wode »East Lynne«

Igrajo najodličnejši umetniki

Zanimivo dejanje!

Prve predstave vsak dan pristopno tudi mladini.

V petek 28., sobota 29., nedelja 30. in ponedeljek 31. decembra:

Zelnik film!

Rod premedencev.

Po slavnom romanu Fedora pl. Zobelitza.

Uspeh kakeršnega še ni bilo!

V glavnih vlogah: PRIDERIK ZELNIK in LVA MARA,

članica poljskega narodnega gledališča v Varšavi.

Ni za mladino. POZOR! Predstave se vrše v delavniških ob 4., 5., 7. in 9. večer v praznikih in nedeljah ob 11. dopoldan ob 3., 5., 7., 9. in 11. večer.

Ali se hočete svojega revmatizma protina, ischiasa

korenito iznebiti?

Tisoči že ozdravljeni!

Bolečine v udih in človeških, otrkli udje, skrčljene roke in noge, trzanje, bočenje v različnih delih telesa, celo otrplost od so posledice revmatičnih in protinskih bolezni.

Nudim Vam naraven produkt za zdravljenje.

Nobena univerzalna medicina, temveč zdravilno sredstvo, ki je dobrota mati narava bojim ljudem daruje.

Vsakemu brezplačno poskušaja.

Pišite mi takoj, da Vam pošljem svoje zdravilo in pošto raspravo brezplačno. Postanete hvaležen moj privrženec.

Ekspedicijska: Opera-Apotheka, Budimpešta, VI., odd. 244.

Manjši dilak

se sprejme na hrano iz obnove.

Soba kuhinja.

4468

Naslov pove upravn. »Slov. Narod«.

80° odda se tako

meblovana SOBA

v sredini mesta z elektr. razsvetljavo v 1. nadstr. — Naslov pove upravn. »Slov. Nar.«

Hišna

marljiva in poštena, vajena tudi otrok, se sprejme za posrednika. — Predstaviti se je Franca Jekša c. 16, L. nadstr. 4441

Več tesarjev

in mizarjev proti dobremu plačilu sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Stavbeni polir

vešč branja planov s K 110— ted. plače in 1 partija tesarjev

obstoječa iz 4 do 8 mož s K 120 plače na uro, se takej sprejme. Ponudbe naj se vpošljejo na vodstvo Trboveljske premogokopne družbe v Zagorju ob Savi. 4495

Hotel „Pošta“ na Jesenicah

kljub vojnemu času še dobro obiskan, se z vsjo opravo vred in z lastnim ribjo tovarno prodaja ali zamenja za hišo v Trstu. Hotel ima električno razsvetljavo in svoj lastni vodotok, ter leži na prometnem kraju v bližini koševora in oddaljen 15. minut od velike tovarne. Pojasnila daje lastnik: AL. SCHREY, Jesenice, Goranj. 4465

Fran Marolt, Ljubljana,

Slovenske

1085

vojaške narodne pesmi

za K 150 ali 180 se dobe že. Po pošti 20 v. več. Najlepše darilo!

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumin, janež in druga senna kupuje vedno in v vsaki množini, ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma

J. Kušlan, Krač, Goranjske

Novost!

Preselim se s svoje trgovine iz Aida ščine v Gorico, Gledališko ulico št. 6.

Priporočam se za obilni obisk. slav. občinstvu v Gorici in okolici in zagotavljam, kar bo v moji moči, najboljšo postrežbo z živili po najnižji ceni.

Na veselo svidenje 1. januarja 1918 v Gorici. Veselo novo leto!

JAKOB STANC, trgovec v Ajdovščini.

„Musikanten propaganda“
„Festspiele“ — Podariti se
Slovenska pagajera slika in tipov.
Musikanten.
Musikanten propagandine.

Zastoj

dobi vsakdo na željo maj glavni katalog ourah, zlatin in srebrnin ter glasbenih orodij. Viole po K 14— 20— 25—, dobre harmonike po K 16— 25— 35— 50—. Dvovrstne dunajske harmonike po K 70— 80— 100— 120—, trovrsne po K 180— 200— 240— 280—. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja proti vpošlatvi zneska ali po povzetju trdka

JAN KONRAD, c. tr. dvoraj dobavitelj, Most (Ort) Slov. 1917, Čisto.

Dva krepka dečka

katera imata veselje učiti se usnarstva, se sprejmeta takej.

4395

Ivan Poljak, umetnik, Komik, Gor.

Bencin motor 10 HP

kompleten in različen skraj novi zametani stroji s „ritiklinami“, so za primerno ceno naprodaj. — Naslov pove upravn. »Slov. Narod«. 4427

Velika hiša

s vrtom itd. pripravna za trgovino, se v Kranju prodaja. 4218

Naslov pove upravn. »Slov. Narod«.

Naprodaj se

4445

10 hl dobre slivovke in 100 hl vina.

Cena po dogovoru. Pismene ponudbe na upravnishvo »Slov. Narod«.

Ronjsko žimo, volovske repe

izčesane ali suhe neizčesane kupuje vedno v vsaki množini za najvišje ceno. Pri Poljimijski steklaški tovarni se krišče in čopiče dr. L. Erdina, Poljimijske, Čisto. 4470

stanovanje

3 sobe tudi za posrednika. Ponudbe in uprav. »Slov. Narod« pod »Stalne 500/4405«

DELAVCI

dobro takoj stane dele v svetovni tovarni SAKSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 4380

Dobro ohranjene stelaže

za modno trgovino se kupijo.

Kje pove upravn. »Slov. Narod«.

Lepa meblovana mesečna soba

s posebnim vchodom in električno razsvetljavo, se takej odda. — Več se poizve v trgovini A. Šinkovica nasl., Glavni trg 16. 4399

Išče se krepak

trgovski učenc

poštenih staršev. Prednost imajo oni, ki se se že učili v neki trgovini. Ponudbe na trgovino z mešanim blagom M. Valovca, St. Jernej, Dolensko. 4225

Srbečica, hraste, izpuščaji

izginejo kar najhitreje po uporabi „Dr. Fiescha originalnega rujavega mazila“. Brez duha in ne omaže. Mail lonček K 230, veliki K 4—, družnška porcija K 11—.

538

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheka, (Győr), Raab Ogrsko.

Dobavljamo

barvne trakove za vse vrste pisalnih strojev, karbonski papir (ogljen papir) v vseh barvah, kartoteko (kartne sisteme) in vertikal-registraturo (moblje in mape) pomnoževalne aparate in pritiskline (ovoščen papir in barve).

„Remington“ pisalnih strojev delniška družba z o. z., Dunaj I., Franz Josefs-Kai 15 in 17.

SOLALI

trgovina z cigaretnimi papirji, družba z o. z. Dunaj

najboljši cigaretni papirji

Vedno pravočasno dobavljamo surovine za moremo točno, ceni in redno dobavljamo.

Posojilnica v Mariboru

(Narodni dom)

obrestuje od 1. prosinca 1918 naprej do preklica

1.) hranilne vloge brez odved 3 1/2 %

2.) hranilne vloge proti trimesečni odvedbi po 4 %

V Mariboru, dne 15. grudnia 1917.

Ravnateljstvo.

Modni salon Stubly-Maschke

Židovska ulica šte. 3.

Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporočila največje izbire finih svetov. klobukov s kosmatim robom in prvovrstnih tovarn »Novega jčina«, kakor iz baršuna, filca in koževine, ter čepice za dame in dekleta.

Popravila točno in vestno! Velika izbira žalnih klobukov. Cene razmeroma zelo nizke!

Nadomestilo za škrob.

Popoln nadomestek za perilni škrob, napravi perilo snežnobelo, trdo in bleščeče, ter je ne pokvari. Za preprodajalce karton za poskušnjo 130 vrečic K 30, deset kartonov K 270— iz Prage po povzetju A. Tosek, Praga, Kral. Vinogradi 1274/L. 1. 4079

Kupujem in prodajam.

bodisi pohištvo, steklenino, železo, sulice, porcelan, orodje, podobe, star denar, sploh vse, kar je najmanj 50 let stare.

Obenem kupim staro zobovje. Posredujem za hiše, zemljišča itd.

Albert Derganc
trgovca in konzerviranega starinarja

Domača industrija - domača obrt!

V Ljubljani se snuje trdka, katera bode pospeševala domačo obrt, da pride naše domače blago kolikor mogoče tudi izven naše dežele na trg. Vsi cenjeni izdelovalci vsacega še takó malega izdelka se prosijo, da pošljejo svoje ponudbe in vprašanja na upravo tega lista pod šifro:

„Jugoslovanska trgovina“.

Dvonedstropna hiša

gostilna s ogravo, deset lepih stanovanj, šest let davka prepla, v Bellaku na Koroskem sredi mesta ležeča, se takej ponudja. Samo 30.000 kron depozitna teba. — Natančneje podatke daje A. Spitzer, Vella, Grubergasse, 22. 4444

Žemina ponudba.

Mlad trgovec si želi znanja z mlado gospodino, učijo v vedenju vetjega gospodarstva.

Pogoj starosti ne čez 24 let, znanje slovenskega in nemškega jezika in vezanje do samostojnega podjetja in trgovine.

Prednost imajo gospodini s družino.

Natančne in resne ponudbe ali moreče s sliko, naj se pošljajo na upravnishvo »Slov. Narod« pod »Vezda 1714403. Jamot najmanj 4000».

Dolnški kapital K 60.000.000.—
Rezerve „ 17.000.000.—

C. kr. priv.

Stanje den. vlog na hran. knjižice 31. okt. 1917:
„ K 214.681.380.— „

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.

Vojni Marjin trg-St. Petra cesta (v bliž. „Ankara“ Generali).

Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevno vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkvalitetnejše izvrševanje bančnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje kupov in iztekanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejše varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče a. kr. razs. loterije Brezplačna revizija iztekanja vrednostnih papirjev. — Promete za vsa zbiranja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike.

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.

Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon št. 41

Kdor namerava prodati še kaj
! KOSTANJEVEGA LESA !
naj ga ponudi takoj trdkli
J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Zdravnik želodca

Edna posebnost likerja je
Zdravnik želodca
je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izberno vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Ljubljana, 1. 1917. 154.

BRATA EBERL
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
Delavnica: Igriška ulica št. 6. Električna sila.

Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1916 vlog: K 55.000.000.—
hipoteknih in občinskih posojil: „ 30.600.000.—
rezervnega zaklada: 1.500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Posoja na zemljišča in posojila na Kranjskem proti 5%, izven
Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma
3 1/2% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Največja učinkovitost!

20 vinarjev stane 1 kg perila

da se snežnobelo opere in zajamčeno brez kvare samo z

„Tow-Tow“ prima pralno pasto in univerzalnim čistilom! S
„Tow-Tow“ pasto se snazi perilo, čisti vsakojako posodo in zdrignejo tla i. t. d.
„Tow-Tow“ brez primeti mila, sode ali luga.
„Tow-Tow“ sam na sebi je takoj poraben.

„Tow-Tow“ je splošno v rabi, popolnoma snazi in čistilno sredstvo, najbolje in
„Tow-Tow“ najcenejše, naj bi ga ne pogrešalo nobeno gospodinjstvo ali bol-
„Tow-Tow“ nišnica, samostan, sirotišnica, hotel, sanatorij, restavracija, konsumna družba i. t. d.,
„Tow-Tow“ je maščobe prosta kemikalija sestava brez ila in klorov. apna.

„Tow-Tow“ konkurira z vsemi pralnimi nadomestilnimi sredstvi ne le glede cene,
„Tow-Tow“ temveč tudi glede neprekosljivega nedosegljivega snazičnega svojstva.

En zavoj „Tow-Tow“ 5 kg brutto za K 20.— zadostuje, da se opere 70—80 kg
perila bleščaje čisto. — Zavoj 10 kg „Tow-Tow“ K 37.— za 150—160 kg in
zavoj za 20 kg „Tow-Tow“ za K 70.— za 300—350 kg.

Dobavlja se tovara in zaboja prosto po povzetju. — Preprodajalci primeren popust.
Spretni zastopniki se povsod sprejmejo.

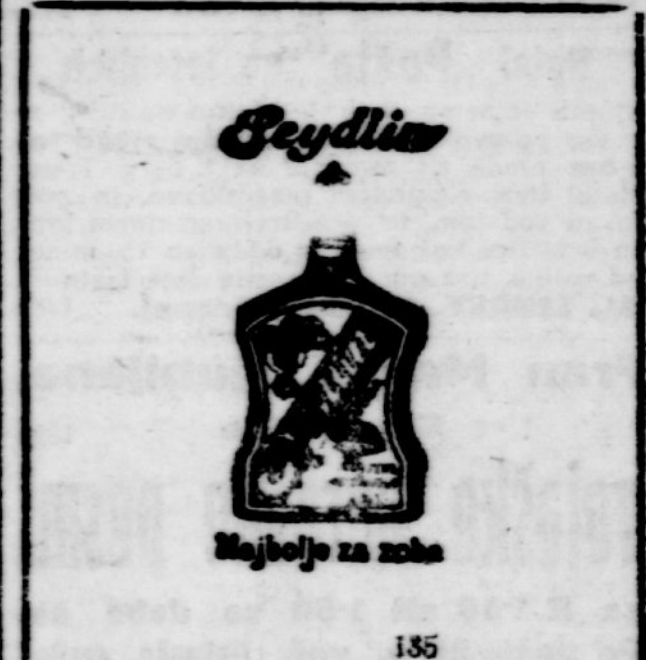
Pišite še danes na „Tow-Tow“ tovarno Marton Rubinstein & sinovi, A. G.
Moké št. 64, Opatovo.

Navodila za rabo (zelo priročno) se prilože računu, korespondenca v nemškem jeziku.

Čevljarske pomočnike
sprejme v delo

Vojna čevljarna v Ljubljani.

Plača po dogovoru in sedanjim razmeram
primerna. — Ponudbe naj se pošljejo na
Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čev-
ljarni, ki žele vstopiti v službo v svrhu do-
govora osebno zglasijo od 9. ure dopoldne
do 2. ure popoldne. 4.21

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana 839

Kolezijska ulica št. 16

priloga svojo bogato opremljeno
vrtnarstvo ter okusno izdelane
vence, šopke in trakove.

„ Izposojevanje „
ob vrtniških odrh
drevesne ovedice,
kakor tudi naj-
nejše dekorativne
ovetlice za dverane
in balkone. „

Vsakovrstne sadike do
najzlahnejših cvetlic in
zelenjadi. Sprejemam na-
ročila na delo. Vsa na-
ročila se izvršujejo točno
in solidno.

Brzojavke: I. Bizovičar, vrtnar, Ljubljana.

Nad 50 let obstoječa
parna barvarija in kemično snaženje oblek

apretura sukna

Ljubljana, Anton Boc Glince,
Selenburgeva ul. 6. Burska ulica 46.
se priporoča. Najnižje cene.
Postrežba vestna in točna.

Tovarna pohištva J. J. Naglas
Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe, Preproge, zastorji, modroci na vzmeti
klimati modroci, otroški vozički itd.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 15

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles. Šivalni stroji
za reditve in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.

Pisalni stroji

„ADLER“

Pletilni stroji

vseh velikosti

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne trdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejša KOSTUME Najnovejša

Plasče, jope i
Zalno — domače obleke
Perle, šepce, športne
klobuke in stozalke.

BLUZE KRILA
Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higijenične perile in druge potrebščine za neveste.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.